

„Aušra“, Nr. 40 (80)

Tėsinys — pradžia Nr. 34.
Pabaiga

Keturiasdešimt metų

(1904–1944)

Tomas Žemaitis

Lietuvių karių drama

(Tėsinys)

Vokiečiai visą laiką atmetė Lietuvos nepriklausomybės idėją. Nuo 1943 m. vidurio labai pradėjo siausti bolševikų partizanai, prie jų prisidėjo banditų (kriminalistų, plėšikų). Kaimas ypač kentėjo nuo banditizmo.

1944 m. vasario mėn. pradžioje iškilo Vietinės rinktinės idėja. SS ir policijos vadas Lietuvoje iš principo nesipriešino lietuvių tautiniam junginiui; jo vadu tapo vokiečiams priimtinas gen. P. Plechavičius, kuris formaliai skiriamas pirmojo tarėjo, ne vokiečių. 1944.II.13 pasirašytas susitarimas: kovai su išplitusiu ir vis dar besiplečiančiu banditizmu steigiamas lietuvių rinktinės — Vietinės rinktinės ir apskrities miestuose Rinktinės lietuvių komendantūros. Vietinei rinktinei vadovauja jos vadas su štabu, jis atsakingas atitinkamoms vokiečių įstaigoms. Rinktinei vadovauja lietuvių karininkai. Rinktinės daliniuose bus vokiečių ryšių karininkai. Vietinės rinktinės veikimo ribos — Lietuvos teritorija. Ji formuojama savanoriškumo pagrindu. Vėliau dar

sutarta, kad pradėjus formuoti rinktinę, vokiečiai neims priverstinį būdą darbininkų ir Vokietiją (5, p. 344).

1944.II.16 gen. Plechavičius pasakė per radiją kalbą, kviedamas į Vietinę rinktinę. Po grindžio spauda tam pritarė. Į lietuvių komendantūras pradėjo plaukti savanoriai, ir reikalingas vyrų skaičius greit buvo surinktas. Dienraštis „Ateitis“ 1944.III.1 rašė: „Į Vietinę rinktinę stoja jauni, stoja ir žili, buvę kūrėjai savanoriai“. Tai nustebino vokiečius — jie buvo laukę nepasisekimo, panašiai kaip su SS. Vietoj leistų 18,000, įsirašė 30,000.

Naujas nusivylimas vokiečiams, kad į Vietinės rinktinės štabą nebuvo įtrauktas nei vienas nužiūrėtas ir jiems visai patikimas lietuvis karininkas. Rinktinės vadas pasirinko karininkus specialius, bet sykiu nepalenkiamus patriotas. Tad SS vadovybė ėmė reikalauti, kad Vietinės rinktinės kuopose būtų po vokiečių karininką, kad batalijonų intendantūroms vadovautų irgi vokiečių karininkai. (Bus daugiau)

Didžiulis sprogimas Pakistane

Islamabadas. — Sekmadienį Pakistaną sukrėtė didžiulė nelaimė. Šimtai raketų ir bombų, kurios buvo sukrautos ginklų arsenalo sandėliuose, pradėjo sproginėti. Raketos užliejo gatves, užmušdamos mažiausiai

96 žmones ir sužeisdamos daugiau negu tūkstantį. Vyrai, moterys ir vaikai buvo išdraskyti gabalais, kai jie norėjo pabėgti iš gatvių. Sprogimai palietė daug namų. Manoma, kad liepsnos sunaikino šimtus namų. Raketų sprogimai prasidėjo 10 val. ryto ir po dešimties valandų vis dar degė namai. Niekas negali pasakyti, kiek yra žuvusių žmonių. Gyventojai manė, kad prasidėjo atominis karas.

Kova iki laimėjimo

Islamabadas. — Afganų laisvės kovotojai numušė Sovietų keleivinį lėktuvą netoli Sovietų sienos ir užmušė 29 asmenis, pranešė Afganistano komunistų radijas. Antonov — 26 lėktuvas skrido pasienyje iš vieno miesto į kitą. Nesakoma, ar tai buvo transporto, ar keleivinis lėktuvas. Kabul radijas pasakė, jog partizanai tą lėktuvą nušovė su raketa. Komunistai tai pavadino teroristiniu veiksmu. Iš partizanų pusės nėra jokių komentarų.

Kasdien po vieną lėktuvą

Afganų komunistų prezidentas Najibullah pareiškė užuojautą žuvusiųjų šeimoms. Kaip žinoma, afganų laisvės kovotojai pareiškė, jog jie tęs kovą prieš Najibullah vyriausybę tol, kol ji pasitrauks. Šis civilinis karas prasidėjo prieš 9 metus, kai komunistai perversmo keliu pastatė sovietams palankią vyriausybę. Sovietų kariuomenė įžengė į Afganistaną 1979 m. gruodžio gale.

Afganų laisvės kovotojai yra ginkluoti Amerikos Stinger ir Britanijos Blowpipe priešlėktuvinėmis raketomis. Šiomis raketomis jie buvo aprūpinti 1986 m. gale. Pranešama, jog partizanai kasdien nušaudavo po vieną sovietų ar afganų komunistų lėktuvą, kai buvo aprūpinti tomis raketomis ir apmokyti kaip jas naudoti.

Aiškinama priežastis

Vyriausybė sako, kad sprogimas buvo nelaimingas atsitikimas. Virš žmonių galvų skraidė raketų gabalai ir bombų degančios skeveldros, žmonės nežinojo kur bėgti. Kai kurie kūnai buvo sudraskyti į tris ar keturias dalis, sako daktarai. Viena raketa sprogo netoli Amerikos ambasados, bet nė vienas amerikietis nėra žuvęs. Šalia sostinės buvo palietas ir Rawalpindi miestas. Vienas parlamento narys buvo užmuštas. Tikroji priežastis dar nežinoma. Pakistane yra Amerikos prieštankinės raketos ir priešlėktuvinės Stinger raketos. Nesproguosios raketos buvo matomos viešai arsenale. Vyriausybė tuoj pradėjo tyrinėti, kas gali būti kaltas ir kokios priežastys privėdė prie šios katastrofos. Amerikos Gynybos departamentas pasiuntė specialistus padėti Pakistalui.

— Panamoje žmonės, kurie kokių nors būdu pareiškia savo nepasitenkinimą generolu Noriega, yra suimami, mušami, kankinami ir mariniami badu, praneša Tarptautinė Amnestijos organizacija.

JAV Tautinių grupių respublikonų tarybos nariai Baltuosiuose rūmuose buvo priimti JAV prezidento Ronald Reagano. Iš kairės — vengras Julius Belso, lietuvis Dalia Bobelienė, lenkas Gerald Kaminski, graikas Theodore Perros, lietuvis Kazimieras Oksas, tarybos pirmininkė Anna Chennault įteikia dovaną prez. Ronald Reaganui, vengras Frank de Belough, ukrainietis Steve Postupack, korejietė Kathy Dress ir kinietis Ben John Chen. Kazimieras Oksas ir Dalia Bobelienė yra šios tarybos kopirimininkai.

Patarimas Arafatui

Maskva. — Sovietų Generalinis sekretorius M. Gorbačiovas ragino Palestiniečių Išlaisvinimo Organizacijos vadą Yasser Arafatą pripažinti Izraeliui teisę egzistuoti, nes tai bus labai svarbus žingsnis pasiekti taikai Viduriniuose Rytuose, rašo Komunistų partijos laikraštis „Pravda“.

Gorbačiovas jam kalbėjo, kad palestiniečiai turi iškelti žiaurų likimą. Bet jie dabar susilaukia plataus tarptautinio pritarimo ir tai yra garantija, kad jie galės išrišti patį svarbiausį palestiniečių klausimą — savo likimo apsprendimą, pasakė Gorbačiovas pasitarimo metu Arafatui Kremluje. „Tuo pačiu būdu, Izraelio pripažinimas valstybe, užtikrinant jo saugumą, yra būtinas elementas norint turėti taiką ir gerus kaimyninius ryšius tame regione. Jie turi būti pagrįsti tarptautinės teisės principais“.

Palankumas Izraeliui

Diplomatai Maskvoje sako, jog Gorbačiovo pastabos reiškia Sovietų poziciją Vidurinių Rytų atžvilgiu ir parodo didelį lanktumą Izraelio atveju ir kartu tam tikros rūšies pageidavimą, kad palestiniečiai ieškotų susitarimo.

Michailas Gorbačiovas Yasser Arafatas

Gorbačiovas taip pat pasakė, jog Sovietų Sąjunga norėtų tokio susitarimo, kuriame būtų įskaitomas Izraelio kariuomenės pasitraukimas iš užimtų teritorijų, kurias užėmė 1967 m. karo metu tarp arabų ir Izraelio, kad palestiniečiai patys nuspręstų savo valdymosi būdą ir, kad Taikos konferencija vyktų Jungtinių Tautų priežiūroje.

Radikalai labiau vertinami

Nors Sovietų Sąjunga neturi su Izraeliu diplomatinio ryšio, bet pasitarimai tarp abiejų kraštų vyksta visą laiką, kai Gorbačiovas perėmė valdžią.

Kai Vakarų Krante ir Gazos ruožė prasidėjo riaušės, Sovietų spauda dažnai puolė Izraelį už jo taktiką bei žiaurų elgesį su palestiniečiais, tačiau šį kartą Gorbačiovo pasisakymo tonas yra žymiai švelnesnis. Kaip yra žinoma, Sovietų Sąjunga seniai palaiko PLO, bet ar šis naujas Gorbačiovo požiūris ateityje bus arabų palankiai sutiktas, tenka palaukti, mano Vakarų diplomatai Maskvoje, o ypač svarbu, kaip apsispręs ir pats Arafatas. Bet yra žinoma, jog arabų radikalios grupės yra labiau pripažįstamos Maskvoje, negu pats Arafatas. Šiuo pranešimo metu nebuvo žinoma jų reakcija.

Kremliaus vakarienės metu, kaip „Tass“ agentūra praneša, Sovietų Užsienio reikalų ministras E. Shevardnadze pasakė: „Palestiniečių žmonėms, kurie yra pagrindiniai asmenys Vidurinių Rytų konflikte, privalo būti užtikrinta apsisprendimo teisė taip, kaip ir Izraelio žmonėms“.

Arafatas Kremluje pasakė, kad jau yra žuvusių 280 palestiniečių nuo to laiko, kai prasidėjo riaušės užimtoje žemėje.

Maskvoje nepriklausomas universitetas

Maskva. — Sovietų Sąjungos intelektualų grupė Maskvoje pranešė apie sumanymą įkurti nepriklausomą universitetą, kuris veiktų pagal Vakarų universitetų demokratinius dėstymo metodus. Įvairių užsienio universitetų dėstytojai būtų kviečiami skaityti paskaitas asmeniškai arba galėtų pasiusiti video įrašus.

Valdžia šio projekto dar nėra patvirtinusi, bet kitaminiū įsitikinimu, oficialus leidimas nepriklausomam universitetui Maskvoje įkurti nėra būtinas. Studentų skaičius bus apribotas iki 70 asmenų. Nuo balandžio 1 d. prasidėjo anglų kalbos kursai, o mokslo metų eigoje bus įvestos ir kitų mokslo šakų paskaitos — matematikos, fizikos, literatūros, teologijos. Dėl bendradarbiavimo su nepriklausomu universitetu Maskvoje jau yra susitarta su Jeruzalės, New Yorko, Long Island bei keliais Prancūzijos universitetais.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Sovietai pristatė milžiniškas ginklų siuntas lėktuvais ir žemės keliu Afganistano komunistinei vyriausybei, praneša Vakarų diplomatai Pakistane ir Afganistane.

— Kuwaito pagrobtasis lėktuvas buvo Larnacos aerodrome, Kipro teritorijoje. Teroristai nužudė antrą keleivį ir jo kūną išmetė ant aerodromo grindinio. Abu nužudytieji yra Kuwaito karininkai. Kuwaitas atsisakė patenkinti teroristų reiklavimą paleisti iš kalėjimo 17 iranietis teroristų, kurie laikomi Kuwaito kalėjime. Jie prieš 5 metus bombardavo Prancūzijos ir Amerikos ambasadas. Teroristai paleido 12 keleivių ir išskrido į Alžyrą.

— Izraelio vyriausybė išdeportavo aštuonis palestiniečius iš jų gyvenamųjų vietų užimtoje žemėje ir paleido prie Libano sienos. Vyriausybė išleido įsakymą deportuoti dar 12 kitų palestiniečių. Tuo pačiu metu kareiviai nušovė dar du palestiniečius.

— Pakistanas pradėjo valymo darbus po sekmadienį įvykusios katastrofos, kurioje susprogo daug raketų, granatų bei kitų sprogstamųjų ginklų. Paskutinėmis žiniomis 98 yra užmušti ir daugiau kaip 1,100 sužeisti.

— Panamoje mašina važiuojanti Amerikos ambasadorių bandė sulaukyti policiją, bet kai to nepavyko padaryti, nes ambasadoriaus šoferis į tai nekreipė dėmesio, tai policija sekė jo mašiną iki pat jo namų. Amerika pareiškė griežtą protestą Panamos vyriausybei, nes tuo buvo sulaužytas diplomatinis susitarimas.

— Izraelis netiki, kad iškasti žmogaus kaulai 1985 m. birželio 6 d. tikrai yra buvusio nacių daktaro Auschwitz stovykloje Josef Mengele kaulai. Tai pasakė Izraelio Teisingumo ministeris Haim Klugman. Jis sakė, kad Izraelis ir toliau ieškos jo ar jo palaikų Brazilijoje, Vokietijoje ir Amerikoje.

— Washingtono Gynybos departamentas turės anažinti kareivius 36,000 ir sustabdyti 18 apsiginklavimo programų, nes naujame biudžete Pentagonui numatyta tik 299.5 bil. dol.

Šiandien Genevoje pasirašoma sutartis

Sovietai išvažiuoja iš Afganistano

Washingtonas. — Amerika pranešė, kad susitarė su Sovietų Sąjunga, kada bus išvežtos visos kariuomenės dalys iš Afganistano.

Prez. Reaganas pasakė, jog Amerika garantuos tą susitarimą, kad Sovietų daliniai saugiai pasitrauktų iš krašto, o Maskva nebereikalauja, kad Amerika nutrauktų karinę paramą prieškomunistiniams laisvės kovotojams. Reaganas tą susitarimą pavadino laisvės kovotojų „triumfu“, kurie kovojo prieš Sovietų kariuomenę ir prieš Maskvos įvestą vyriausybę Kabule. Jis įsakė Valstybės sekretoriui G. Shultzui skristi į Genevą ir pasirašyti susitarimą.

Partizanai nedalyvavo derybose

Sekr. Shultz pasabėję, jog paktas dar nebaigs 8½ metų karo, ir kad Amerika teiks partizanams paramą tiek ilgai, kiek karinė parama Sovietai siųs į Kabulą. Susitarimas neįpareigoja kovojančius skelbti karo paliaubas. Partizanai pranešė, jog jiems tas paktas nėra svarbus, nes jie tiesiogiai nedalyvavo Genevos pasitarimuose.

Pakistanas, kuris derėjosi už partizanų, pasirašys tris dokumentus su Afganistanu, o Amerika ir Sovietų Sąjunga pasirašys atskirą dokumentą kaip šios sutarties globėjai. Pats tekstas Washingtono nepaskebltas, o taip pat nepaskeblti ir Shevardnadzės ir Shultz laiški, kuriais jie pasikeitė šio susitarimo reikalu.

Shultz pranešė, jog pirmasis dokumentas, kuris bus pasirašytas Genevoje, yra tai, jog Afganistanas ir Pakistanas

nesikiš į vienas kito vidaus reikalus. Antras dokumentas, pasirašomas Amerikos ir Sovietų Sąjungos, garantuoja, kad susitarimas bus vykdomas.

Pasitrauks dar šiais metais

Trečias dokumentas liečia afganų pabėgėlius, kurie gali savanoriškai grįžti į kraštą. Ketvirtuoju raštu Sovietai pažada savo karius pradėti išvežti gegužės 15 d., tai yra dvi savaitės prieš prasidedant Maskvos viršūnių konferencijai tarp prezidento Reagano ir Sovietų vado Gorbačiovo. Sovietų daliniai bus pasitraukę iš Afganistano iki šių metų galo, taip pranešė Sovietų Užsienio reikalų min. Shevardnadze. Pusę visų dalinių bus išvežta per pirmuosius tris mėnesius.

Susitarimo tekste nėra minimas pereinamojo laiko vyriausybės klausimas ir visai neličiamas paliaubų reikalas. Baltuosiuose rūmuose prez. Reaganas, Gynybos sekr. Frank Carlucci, Tautinės Saugumo tarybos viršininkas gen. Collin Powell ir Valstybės sekr. George Shultzas turėjo pasitarimą ir nutarė sutikti su tuo susitarimu Genevoje. Shultzas tada painformavo akredituotus žurnalistus prezidentūroje.

Jis irgi pabrėžė, kad afganų laisvės kovotojai nebus palikti tik savo likimui; jiems bus teikiama karinė parama. Prez. Reaganas griežtai paneigė senatoriaus Gordon Humphrey teigimą, kad su ta Genevos sutartimi yra „išduodami afganų partizanai“. Senatorius pasakė, kad susitarimas „yra afganų rezistencijos lėtas išdavimas ir jų marininimas“.

Nauji kaltinimai Gražuliui kalėjime

Vilnius. — LIC žiniomis, Petras Gražulis apkaltintas kalinio taisyklių pažeidimu. Vilniaus Lukiškių kalėjimo vyresnybė primetė, kad jis vasario 8 d. pasimatymo metu kalbėjo „ko negalima kalbėti“, būtent, apie jo primumo aplinkybes teisme.

Vasario 2 d. įvykusiame Gražulio teisme, nuteistas po teismo nuosprendžio paskelbė bado streiką už Lietuvos tautinį ir dvasinį atgimimą. Jam kaltbiant, jį puolė civilis asmuo ir du milicininkai, kurie 70 teismo stebėtojų akivaizdoje jam užgniauzė burną, jį žiauriai primušė ir iš teismo salės išvilko.

Kankinimas chemikalais

Vasario 8 d. įvykusiame pasimatyme su keliais šeimos nariais (Gražulio šeimoj yra 15 vaikų, du broliai yra kunigai), Gražulis nusiskundė, kad teismo salėje jo veidą palietęs čekistas ką nors purkštėlėjo jam į burną ir tai suparalizavo liežuvį.

Jį Lukiškėse belankantieji šeimos nariai, tuoj pastebėję, kad viena jo veido pusė ir akis buvo paraudonavus. Gražulis spėjo, kad tai buvo nuo paleistų chemikalų. Kai jie šią temą palietė, kalėjimo sargas pasimatymą nutraukė.

— Vengrijoje įvyko Sovietų karinėje bazėje sprogimas. Sužeista daug žmonių.

Dabar Pravieniškų stovykloje

Po poros dienų Lukiškių kooperatyvinės dalies viršininkas kalėjimo papulk. Adomaitis pakvietė Gražulį pokalbiui, kurio metu pripažino, kad Gražulio pokalbis su svečiais buvo užrašytas ir teigė, kad Gražulis prasidėjęs kalinio taisyklėm, kalbėdamas apie teismo incidentą. Gražuliui užklausus, ko galima ir ko negalima per pasimatymą kalbėti, papulkininkas į klausimą neatsakė. Gražuliui buvo duota suprasti, kad jam gresia mirtis, jei jis nepasirašys po paruoštu ir jam pakištu pareiškimu. Gražulis nepasirašė.

Paskutinėmis žiniomis, Gražulis jau yra pervežtas į Pravieniškų lagerį, kur jam skirta atlikti 10 mėnesių bausmę už atsisakymą vykdyti karinius apmokymus okupacinė sovietų kariuomenė.

KALENDORIUS

Balandžio 14 d.: Tiburcijus Visvaldas, Vainila, Valerijonas ir Maksimas.

Balandžio 15 d.: Petras Gonzalezis, Nastė, Anastazija, Vilnius, Vaidotė.

ORAS

Saulė teka 6:14, leidžiasi 7:29. Temperatūra dieną 59 l., naktį 40 l.

Dr. Vainutis K. Vaitkevičius

DR. V. K. VAITKEVIČIAUS CENTRAS DETROITE

Nepastebėtas ir nepamėtas įvykis mūsų visuomenėje, kai pernai metų lapkričio mėnesį Detroito miestas pagerbė lietuvių mokslininką gyd. dr. Vainutį K. Vaitkevičių. Naujasis Harper ligoninės magnetinio rezonanso centras, kurio pastatymas kainavo 11 milijonų dolerių, pavadintas dr. V. Vaitkevičiaus vardu.

Detroito laikraščiai, aprašydami naujojo centro atidarymą ir dedikavimą, nurodė, kad dr. Vainutis Vaitkevičius yra miesto pasididžiavimas ir turtas, o šis jo pripažinimas, nors ir pavėluotas, yra seniai užtarnautas. Medicinos personalui, kolegoms gydytojams, pacientams ir visuomenei dr. Vaitkevičius yra žinomas kaip dr. Vee. Medicinos pasaulyje jis pripažintas tarptautinio masto vėžio ligos specialistas ir atkreipęs mokslo pasaulio dėmesį į Detroito Medicinos centrą, kaip žymų vėžio ligos tyrimo centrą. Dr. V. K. Vaitkevičius yra Harper Grace ligoninės bei Detroito Medicinos centro vyriausias gydytojas.

VYČIŲ VEIKLA

KEARNY PLEVĖSAVO LIETUVOS VĖLIAVA

Išpūdingas Lietuvos vėliavos pakėlimas Kearny, New Jersey miesto rotušėje įvyko vasario 16-tą dieną, Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo jubilėjaus proga. Dalyvavo monsioras Pocus, burmistras Sansone su policijos garbės palyda ir didelis būrys Lietuvos Vyčių bei jų draugų. Vėliavai kylant buvo sugiedotas Lietuvos himnas.

Po to įvykusiame priėmime karštą kavą su pyragais parūpino Irena.

Lietuvių istorijos bei kultūros kursas šiuo metu yra dėstomas Moriss kolegijoje Randolph, NJ, mieste. Studentų tarpe yra kuopos narės Ona Pringle, Ona Sluzas ir Dorotėja Songile. Susidomėję šiais kursais kreipkitės šiuo adresu: Betty Tomalaitis DiAndrioli, 6 Norman Lane, Succasunna, NJ 07876.

Dorothy Songile

Taip pat Wayne valstybinio universiteto medicinos mokyklos vidaus ligų fakulteto vadovas.

Ekspertai Magnetinio rezonanso aparatūrą (MRI) pripažinta kaip reikšmingiausia diagnostinė prietaisą nuo rentgeno aparatūros išradimo. Ir tai lengvai suprantama, nes, pažvelgus į MRI padarytas galvos smegenų, stuburkaulio nuotraukas, jos yra taip ryškios, kaip National Geographic žurnalo nuotraukos. Bet kas svarbiausia, proceso metu ligonis išvengia radiacijos.

Magnetinio rezonanso centro statyba įvykdėta per 2 metus. Finansuota išimtinai aukomis. Kresge fondacija įsipareigojo įmokėti 1½ milijono dolerių, jei ligoninė iki 1987 kovo mėn. aukomis surinks likusius 8,6 milijonų dolerių. Baigiantis terminui nežinomas aukotojas įnešė 500,000 dolerių su viena sąlyga, kad naujasis centras būtų pavadintas Vainutis Vaitkevičiaus vardu, pagerbiant žmogų, kuris tiek daug davė medicinos pasauliui ir tūkstantiems vėžio ligos palieštų žmonių. Magnetinio rezonanso centras Detroito yra pirmasis iš suplanuotų 12 centrų JAV-se.

Dr. V. K. Vaitkevičius Detroito Harper ligoninėje vėžio ligos tyrinėjimo ir gydymo srityje dirba nuo 1962 metų. Jo asmenybė nusitelbia jam pripažintą profesinį įvertinimą. Kaip skelbia spauda, V. K. Vaitkevičius užpildė tą tuštumą, kai paskutinės viltys apleidžia vėžio ligos varginamą ligonį. Jis tą tuštumą bando užpildyti žmoniškumu ir orumu. Jis įtraukia savo pacientus į kovą su vėžio liga. Jie pasidaro kovos dalyviai, kaip vienas ligonis išsireiškė, beveik gydytojo kolegoms, ir tai suteikia jiems orumo jausmą ir paskatą nepasiduoti. Ne vienas tai nors ir neatnešė išgydymo, bet eilei metų prailgino gyvenimą. Medicinos pasaulis, Detroito miestas, dr. V. K. Vaitkevičiaus pacientai išreiškė jam pagarbą, padėką ir meilę. Pavėluotai į jų eilę jungiasi ir mūsų tautinė bendruomenė, išreiškdamą jam pagarbą.

V. V. A.

A. A. JUOŽA KIRVELAITI PRISIMENANT

Kovo 24 d. suėjo dveji metai, kai iš mūsų tarpo išsiskyrė buvęs narsus Lietuvos kariuomenės karys, Vyčio kryžiaus kavalierius Juozas Kirvelaitis.

Kovo 26 d. už a.a. Juozo Kirvelaičio sielą Šv. Antano parapijos bažnyčioje klebonas kun. Alfonsas Babonas aukėjo šv. Mišias ir pasakė jautrų pamokslą. Skaitinius skaitė Matas Baukys. Mišioms patarnavo Stasys Grigutis. Vargonavo ir solo giedoto muz. Stasys Slizys. Šv. Mišiose dalyvavo velionio žmona Konstancija, gyv. Detroito, marti Vilūnė, vaikaičiai Vytenis ir Audrius, gyv. Chicagoje, ir gražus būrys giminėjų, draugų ir pažįstamų. Po Mišių visi buvome pakviesti į parapijos mokyklos salę pietų, kurie buvo pradėti kun. Alfonsui Babonui sukalbėjus maldą.

Pakartosis keletą Juozo Kirvelaičio papasakotų korespondentui žinių, kurios buvo atspausdintos 1939 m. rugsėjo mėn. „Karyje“ Nr. 41-43.

— Esu gimęs kapsų krašte 1900 m. kovo 17 d. Vilkaviškio apskr., Pilviškio valsč., Šatmušio kaime. Mano tėvas turėjo 70 margų geros žemės. Seimoje augome du broliai ir viena sesuo. Brolis keliolika metų už mane vyresnis, yra išėjęs į kunigus ir dabar klebonauja Kau-nio mieste. Sesuo pavelėdė tėviškę ir išteikėjusi joje gyvena. Bet aš nuklydau nuo savo kalbos tikslų, — pastebėjo J. Kirvelaitis, užsitraukęs gerai pypkę ir priglaudes prie savęs ant kelių sėdintį sūnelį, vėl pradėjo pasakoti:

— Į kariuomenę buvau pašauktas per antrąją mobilizaciją 1919 metų rudenį. Tuomet buvau nepilnų 19 metų jaunuolis, kupinas entuziazmo, didelio pasiryžimo kovoti su Tėvynės priešiniais. Atvykome didelis būrys į Vilkaviškio karo komendantūrą, iš kur, išbuvę tris dienas, traukiniu buvome išvežti į Kauną. Kauno komendantūroje išbuvome dvi savaites. Nors per tą laiką buvome su nuosavais drabužiais, bet kiek leido laikas ir sąlygos mokėmės vartoti ginklą ir rengėmės vykti į frontą.

— Gavę karinius drabužius ir ginklus, 1919 m. spalio mėn. pabigoje traukiniu išvykome link Radviliškio, kur vyko kautynės su bermontininkais. Čia mus pasikyrė į 4-to pėst. pulko 9-tą kuopą. Mūsų kuopos vadas buvo vyr. ltn. Tuo laiku 4-tas pėstininkų pulkas turėjo aršias kautynės ties Meškučiais, kur bermontininkams buvo duotas sunkus smūgis, paimta daug priešų ir nelaisvė ir daug karinio grobio, kuris buvo labai reikalingas mūsų jaunutei kariuomenei.

— Apsidirbę su bermontininkais, 1919 m. lapkričio mėn. pabaigoje, maždaug vieno bataliono sudėtyje, išsilygiavome ir apsiostojome Smilgių ir Rozalimo miestelių apylinkėse, kur išbuvę apie porą savaičių, perėjome į Panevėžį ir apsiostojome vokiečių pastatytuose barakuose. Kadangi barakai buvo be langų, tai iš čia, išbuvę tik tris dienas, traukiniu išvažiavome į Obelių miestelį, kur išbuvome visą mėnesį.

Obeliuose kartu su mumis buvo ir latvių kariuomenės vienas batalionas. Čia būdami vykdėme įvairius užsiėmimus ir ruošėmės. 1919 m. Kūčių išvakarėse 4-to pėstininkų pulko III batalionas gavo įsakymą iš

Juozas Kirvelaitis, kai jis 1950 m. pasiekė Amerikos krantus.

Obelių vykti traukiniu į Kaišiadorius.

— Obelių stotyje į vagonus susėdome Kūčių rytą. Po Didžiojo karo palikti vagonai buvo be langų, o lange termometras rodė per 25° šalčio. Buvo didelė pūga. Kartu su mumis važiovo ir mūsų kuopos vadas vyr. ltn., kuris paragino užtraukti dainą. Aš buvau visoje kuopoje geriausias dainininkas. Na ir dainavome: aš vedžiojau, o kiti pritarė. Per gaidinčią dainą neįsijautėme nei šalčio, nei barstomos pūgos sniego bangų per išmūstus vagono langus.

— Kai Kaišiadorius pasiekėme, buvo 1919 m. Kalėdų antrosios dienos rytas. Pabuvę čia savaitę laiko, išvykome prie Vievio, kur vyko kautynės su lenkais. Atsimenu, kaip šandien, viena įvyki: tai buvo 1920 m. sausio 20 d. Mūsų III bataliono 9 kuopa stovėjo apkausuose netoli Vievio, visai prie geležinkelio linijos. Čia dažnai atvykdavo lenkų šarvuotas traukinys ir mus apšaudydavo, kas mums be galo įgriso. Vieną kartą kuopos vadas pasiūkė mane ir dar keturis kareivius ir liepė išardyti geležinkelio bėgius. Vos tik spėjome tai padaryti, išgirdome ateinantį lenkų šarvuotą traukinį. Trauginio igula, pamačiusi, išardytą kelią, sustojo ir išlipo pataisyti bėgius. Tuo metu paleidome didelę kulkosvaidžių ir šautuvų ugnį, ir traukinys turėjo skubiai kraustyti atgal, palikdamas keletą belaisvių, kurie tuo metu buvo išlėpę iš traukinio.

— Pabuvę ties Vieviu apie trejetą savaičių, vasario 10 d. vėl buvome pakeisti ir sugrąžinti į Kaišiadorius, kur bebūnant atėjo žinia apie Kaune įvykusį sukilimą. Mūsų kuopa tuojau buvo parvežta į Kauną, kur uoliai padėjome malšinti sukilimą. Paskui buvome perkelti į Šančius, o vėliau į Panemunę, kurioje išbuvome beveik tris mėnesius.

— 1920 m. rugpjūčio 26 d. išsilygiavome į Vilnių. Prisiėmome, kaip šandien, Vilniaus gyventojų sutikimą, metomas iš balkonų gėles, neapsakomą džiaugsmą.

— Su vilniečiais džiaugėmės kartu ir mes, kad šimtmečius vergavusi mūsų Tėvynė atbudo. Sostinėje išbuvę dvi savaites, išvykome į Vileiką; čia išbuvę kurį laiką, vykome Gardino link.

— Tai buvo 1920 m. spalio mėn. pirmosios dienos. Sužinojome, kad Suvalkų mieste tarp lietuvių ir lenkų vyksta derybos taikai padaryti. Bet lenkai mus skaudžiai apgavo, nes jie viena ranka rašė sutartį, o kita galand karda. Mūsų paliktos mažos kariuomenės dalys neišsilaikė prieš gausią lenkų kariuomenę ir turėjo pasitraukti. Ties Maišiogala įsitvirtinome apkausuose, bet vėliau turėjome pasitraukti ir galutinai apsiostojome, duodami priešui smūgį ties Sirvintais.

— Per Sirvintų kautynės man teko pasižymėti, — pastebėjo

atsargos eilinis Juozas Kirvelaitis. — Buvo taip: Smarkiai sumušę lenkus ties Sirvintais ir paėmę iš jų didelį karinį grobį, mūsų visa 9 kuopa buvo pasiūta į Paširvinčio dvarą. Ties Paširvinčio dvaru į visas puses plėtėsi dideli, šimtamečiai miškai ir neišbrendamos pelkės. Šiose vietose stovėdami, su lenkais turėdavome nuolatinius susidūrimus. Tie susidūrimai pagaliau su lenkais mums taip įgriso, kad mūsų vadai nutarė juos likviduoti.

— Iš žvalgų sužinojome, kur yra lenkų kariuomenės būrys, mūsų kuopos vadas, pasiėmęs skyrių vyrų, nutarė būtinai lenkus išmušti. Apsiginklavę rankinėmis granatomis ir kulkosvaidžiu, artinomės prie priešų.

Lenkai kažin kaip mūsų prisartinimą pajutė, pradėjo ne tik gintis, bet ir mus pulti. Buvo aršios kautynės. Kaip tyčia, žuvo kulkosvaidžių bešaudas kareivis. Nutiles kulkosvaidis priešams įkvėpė drąsos ir jie mus ėmė spausti. Tuo momentu aš puolau prie kulkosvaidžio ir paleidau pragarišką ugnį, dėl ko lenkai pakriko ir panikoje pradėjo trauktis. Už šias kautynes ir buvau apdovanotas Vyčio kryžiumi. Dar vėliau, susidūrus su lenkų žvalgiais, sprogsius prieš granatos buvau sunkiai sužeistas ir kurį laiką nustos klausos. Kurį laiką teko gulėti karo ligoninėje Kaune. Išėjęs iš ligoninės buvau apžiūrėtas komisijos, ir, kaip nustos sveikatos, iš kariuomenės paleistas 1920 m. gruodžio 31 d.

Juozas Kirvelaitis į Ameriką atvyko 1950 m. ir apsigyveno Detroito. Čia gyvendamas įsijungė į lietuvišką veiklą ir priklausė „Švyturio“ j. šaulių kuopai, ramovėnams, Lietuvių Bendruomenei, Balfui, Dariaus ir Girėno klubui, Lietuvių Fondui ir kitoms organizacijoms.

Juozai, išlėkęs ramybėje gražioje Šv. Kazimiero kapinėse, Chicagoje, kur gyvena savo sūnus Justinas, marti Vilūnė, vaikaičiai Vytenis ir Audrius, kiti giminės draugai ir pažįstami.

Antanas Grinius

ŠAULIŲ VALDYBOS POSĖDIS

Kovo 24 d. St. Butkaus šaulių kuopos valdybos posėdis vyko kuopos vicepir. Vinco Tamošiūno patalpose. Kuopos pirm. Eduardas Milkus paskaitė gautą naujos LŠST centro valdybos aplinkraštį.

Kuopos išdėstė Matas Baukys apibūdino kuopos finansinį stovį. Kuopos vicepir. Stefanija Kaunelienė pasakojo apie tautybių muge Tarptautiniame Institute, Vasario 16 ir Lietuvių kambary Wayne State universitete 10 metų sukakties minėjimui, kurie buvo skėminę; prie jų ruošimo daug prisidėjo kuopos šauliai.

Kuopos kultūriniam reikalams šaulys Algis Vaitiekaitis nušvietė St. Butkaus šaulių kuopos knygyno padėtį. Jame yra sukruta daug vertingų šaulių kuopos knygų, bet nerandama tinkamos vietos jam patalpinti. Pasiūlymų buvo daug, bet reikalas liko neišspręstas.

Kapų puošimo dienos pravedimu pavesta rūpintis kuopos vicepir. V. Tamošiūnui ir izd. M. Baukiui. Šiais metais kuopos gegužinė vyks „Švyturio“ jūrų šaulių stovykloje „Pilėnai“. Kuopos metinis visuotinis susirinkimas įvyks balandžio 24 d. Šv. Antano parapijos patalpose, tuoj po 10:30 val. šv. Mišių. Posėdį sklandžiai pravedė pirm. E. Milkus, sekretoriavo Ona Pusdešrienė.

Posėdžiui pasibaigus, šeiminėms pasivaikščiama. Vaisės paruošė Vincas Tamošiūnas, talkinant Onai Pusdešrienėi.

Antanas Grinius

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL

Subscription Rates: \$60.00. Foreign countries \$60.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeras nesučiunami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	\$60.00	\$35.00	\$20.00
Kanadoje (U.S.A.) dol.	\$60.00	\$35.00	\$20.00
Užsienyje	\$60.00	\$35.00	\$20.00
Savaitinis (Šešt. pried.)	\$35.00	\$20.00	—

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Jūs grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišunčiamos gavus prašymą.

275,000 DOL. PRIGĖRUSIO MOTINAI

Chicago parkų distrikto turės sumokėti 275,000 dol. motinai Haroldo Copeland, 15 m. berniuko, kuris pereitą vasarą prigėrė Stateway parko mau-

dymosi baseine, kai ten buvo besimaudančių sargybinis.

DR. LINAS A. SIDRYS

AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA

2636 W. 71st Street

Pirma trečd. nuo 2 iki 5 v.v.

Ketvirtad. nuo 10 v.v. iki 6 v.v.

Susitarimui skambinti 436-3566

DR. VIJAY BAJAI, M.D., S.C.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS

IR ODO CHIRURGIJA

(Augliai nuimami kabinete)

Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms

2434 W. 71 Street, Chicago

Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)

Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;

Rez. 246-0067; arba 246-6581

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

SPECIALYBĖ — NERVŲ IR

EMOCINIS LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BUILDING

6449 So. Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS

2655 W. 69 St.

Tel. 776-9691

pirm. 12-2 v. p.p.; treč. 12-2 v. p.p.

penkt.: 1-3 v. p.p.

3900 W. 95 St.

Tel. 422-0101

Valandos pagal susitarimą

Kabineto tel. — 582-0221

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JOKŠA

VAIKŲ LIGOS

6441 S. Pulaski Rd.

Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS

Specialybė vidaus ir kraujos ligos

Nechirurginis išsipleitusių venų

ir hemoroidų gydymas

5540 S. Pulaski Road. Tel. 595-2802

Valandos pagal susitarimą

Penkt., antr., ketv. ir penkt.

Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS

Dantų Gydytoja

2659 W. 59th St., Chicago, IL

Tel. 476-2112

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. 598-8101

Val. pagal susitarimą

DR. VILJA R. KERELYTĖ

CHIROPRAKTIKA

— Amber Chiropractic —

5522 S. Wolf Rd.

Western Springs, IL

246-4000

Valandos pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: OLYMPIC 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1443 So. 50th Ave., Cicero

Kasdien 1 iki 8 val vak.

išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. IRENA KURAS

KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS

SPECIALISTE

MEDICAL BUILDING

3200 W. 81st Street

Kabineto tel. RE 7-1168;

Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabineto perėmė

DR. S. LAL

SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS

2454 W. 71st Street

434-2123

Pirm. 2-7. Antr. ir

ketv. 9-12. Penkt. 2-7

DR. FRANCIS MAŽEIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4255 W. 63rd St.

Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4

6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.,

Chicago, IL 60652

Pirm., antr., ketv. ir penkt.

pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.

Marquette Medical Building

6132 S. Kedzie

Chicago, IL 60629

Tel. 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.

SURENDER KUMAR, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos

Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS

ORTOPEDINIS LIGOS

CHIRURGIJA

6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.

Tel. 925-2670

1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120

Tel. 742-0255

Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

POLITINĖS NUOLAI DOS

Žymi Amerikos žurnaliste ir veikėja Phyllis Schlafly rašė apie pavoja, kurį sudarė valstybės sekretoriaus George Schultzo ir Sovietų Rusijos užsienio reikalų ministerių Eduardo Shevardnadzes susitarimas. Toje sutartyje dar 1985 m. buvo pasakyta „pasikeisti pradžios ir aukštesnės mokyklų vadovėlių tekstais ir kitokio mokymo medžiaga“. Buvo kalbama, kad reikia Amerikoje švelniau atsiiepti apie Rusijos vidaus gyvenimą, apie Lenina ir kitus komunistinio kūrėjus bei vadovus. Taip pat rusai pasidėjo iš savo vadovėlių išimti tai, kas puola Ameriką, ypač, kad specialiai užkrečiami vėjaraupiais Amerikos indėnai juos greičiau išmarinti.

Bet ar tai tikrai ta propaganda vedama ir mokyklų vadovėliai keičiami, tai sunku pasakyti. Mes galime pamatyti Amerikos mokyklose naudojamus vadovėlius, bet negalime patikrinti Rusijos ir jos užimtų kraštų mokyklose įvestų vadovėlių ir mokslo knygų. Kiek žinoma, ne tik laikraščiuose, bet ir mokyklose vedama propaganda apie „supuvusius vakarus“, juoba apie žūstančią ir tik kitus išnaudojančią Ameriką.

Kas buvo prieš šimtą metų, pritaikoma dabartiniais laikais. Nekalbama apie unijas ir įvairias darbininkų sąjungas, kurios tvarko savo reikalus ir kartais net kovoja prieš darbdavus, kurie igitai valdžia darbus, reikalaujanti daugiau, negu savininkai gali mokėti, nekeldami gaminių kainų. Bet visai nutylima, kas buvo prieš šimtą metų tokioje Rusijoje, kai keli tūkstantčiai caro išrinktųjų išnaudojo baudžiauninkus ir liaudį, kurią dabar dar labiau išnaudoja komunistinė valdžia ir partijos prisiplakėliai.

Kai kalbama apie vadovėlių tekstų suvienodinimą ir mokslo priemonėmis pasikeitimą, mes tegalime įžiūrėti tik nuolaidas politinėms eilėms ir komunistinei propagandai savame krašte – Amerikoje. Sovietai moka net paprastus vadovėlius, taikomus mokykloms, panaudoti kaip priemones svetimųjų suviliojimui.

Labai aktualus reikalas kyla visuose laisvuosiuose vakaruose, kai komunistai mėgina suporuoti savo miestus su Amerikos ar kitų kraštų miestais. Austrijos Salzburgo suporavimas su Vilniū yra naudingas tik okupantui, bet nenaudingas katalikiškam kraštui. Daugelio miestų toks poravimas yra nuostolis vakarams. Kai jie pripažįsta laisvę, tai pelno sovietai, bet kai jie neįsileidžia jokios laisvos minties iš vakarų, tai tik žala vakarams. Jie draudžia įvežti knygas, krikščionišką meną, juo labiau religinius paveikslus, tartum jie galėtų sugriauti valstybinę komunistinio sistemos.

Čia jau senokai iškilo Chicago su Kijevo, Madisono ir Vilniaus suporavimas, dargi Vilnių pavadinant „sovietiniu“ miestu, o ne Lietuvos sostine. Iš kur išėjo ta iniciatyva, dabar sunku pasakyti. Kiek žinoma, iš pamaidžių, bet labai naivių šio krašto tikinčiųjų. Jie nori tik taikos ir bolševikų skelbiamą taiką laiko tiesa, apyja jie niekuo kalba. Tiesą sakant, jie net nesupranta, kad toks miestų suporavimas yra jiems patiems nenaudingas. Jie net savo reli-

ginių paveikslų, religinių knygų ir brošiūrų negalės įvežti i Sovietų Sąjungos okupuotą Vilnių, kai iš ten nuolat siųs propagandininkus ir veš propagandinę medžiagą.

Bloga, kad ir mūsų žmonės, ypač jaunesnieji, to nepajęgia suprasti. Jie tik nori kultūriškai bendradarbiauti, užmiršdami, kad su sovietais bet koks bendradarbiavimas yra tik vienos krypties gatvė. Gerai, kad Madisone ir apylinkėse yra pakankamai išmintingų ir kovingų žmonių, besistengiančių įrodyti naiviams vietos pareigūnams apie dviejų nelygių miestų suporavimo žalingumą komunistinės propagandos atžvilgiu. Reikia pritarti Madisono lietuviams, nors jie silpni ir jų mažai, kad pajęgia sukurti Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių ir priešintis tokiam propagandiniam suporavimui, nežiūrind vienito kito nesupratėlio, iškiliusio net iš mūsų tarpo. Kova nėra lygi, bet ji turi būti vieningai vedama, kad mes laimėtume.

Ne kam kitam, o tik propagandai jau Amerikoje ir anglų kalba išleista M. Gorbaciovo „Perestroika“, kurioje norima tik vakarus apgauti ekonomine ir vidaus tvarkos naujų posūkiu, net revoliuciniu žingsniu. Iš tikrųjų tai nėra jokia revoliucija, o tik naujas propagandos būdas prisivilioti vakarų prekybininkus, pramonininkus, pelno ieškotuosius, nepaisančius, kas bus iš tokio bendravimo atėityje. Tą knygą net amerikiečių geresnįjį žurnalistas nenori komentuoti, nes jie mato propagandinę pasigymimą, norą suvalioti tokius, kurie tiki ne darbus, o žodžiais. Komunistai išsitreniravę sakyti tai, kas patinka vakarams, o dar labiau girtis savo laimėjimais po 70 metų komunistinės valdžios. Jie su dideliu patyrimu ir net pasisekimu dabartyje pasauliui skelbia persitvarkymą ir atvirumą.

Teisybė, jų laikraščiai dabar drąsiau kalba apie praeities klaidas, apie Stalino patvaldystę ir diktatūrą, apie jo ir jo pataikūnų žiaurumus ir nesiskaitymą su žmonių gyvybėmis. Bet jie nekalba ar mažai tekalba apie dabartinius pasikeitimus, apie vidaus gyvenimo reformą, apie valdžios sudėmokratinimą. Keliose vietose, kaip Lietuvoje, Latvijoje ar Armėnijoje, pasireiškė neramumai, sukačių minėjimai ir demonstracijos tėra, rusų žodžiais tariant, tik maži paukščiai, po kurių gal atleis ir didesni jų būriai. Žiaurus elgesys su demonstrantais ir savo pažiūras viešai reiškiančiais parodo, kad KGB vienodai veikė praeityje, vienodai būdais veikia dabartyje, išskyrus, kad mažiau tremia i Sibirą ir kitas naikinimo stovyklas.

Iš anksto reikiamas pasitikėjimas komunistų vadų žodžiais yra laisvos valstybės pražūtis. Net jeigu ir taip galiną būtų, kaip Amerika, i jos nuolaidas su nepasitikėjimu žvelgia ne tik užimti komunistų kraštai, bet ir laisvosios vakarų valstybės. Pasikeitimas vadovėlių tekstais, sušvelnėjimas komunistinio vadų atžvilgiu, nuolaidos miestų poravimui, pasitikėjimas „perestroika“ dabar yra savanoriškas viršvės vėrimas ant savo kaklo ir pačių pasikorimas.

P. S.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PAGRINDINIAI RŪPESČIAI

Grazina Kriaučiūnienė paklausė Michigano apygardos kandidatų i JAV Lietuvių Bendruomenės tarybą („Draugas“, 1988 kovo 18): kokios yra dvi ar trys didžiausios problemos, kurias LB turi išspręsti kitos kadencijos laikotarpyje? Perskaiciusi pagalvojau, kad būtų labai lengva tarybai ir krašto valdybai, jei savo pagrindinius rūpesčius galėtų sugrupuoti i dvi ar tris „didžiausias problemas“. Tačiau toli gražu taip nėra, nors, kartais klausant įvairių pasisakymų ir apie juos skaitant spaudoje, toks vaizdas susidaro. Atrodo, kad turėtume apsiriboti švietimo ir kultūriniais reikalais, tuomet viskas bus taip, kaip būdavo prieš trisdešimt metų, tai reikštų, kad nurodę perimti kieno nors gerai atliekamą darbą, bet vada vadovavimo. Aišku, yra daug priežasčių, kodėl taip atsitinka, ką ir bandys sužinoti ruošiamoje anketa bei spres konferencija. Ne tiek išvystyti paties jaunimo veiklą, bet pagelbėti vyresniam jaunimui įsijungti i suaugusiųjų veiklą ir ją tęsti, turėtų būti jaunimo reikalų tarybos krašto valdyboje pagrindinė užduotis.

Nebandyti trumpame straipsnyje išanalizuoti, kodėl Lietuvių Bendruomenė Jungtinėse Amerikos Valstybėse išsivystė i vieną iš geriausių organizuotų grupių išeivijoje. Tikriausiai pagrindinė priežastis buvo, kad susitvarkė demokratiniiais principais ir yra kiekvienam lietuviui prieinama. Lietuvių Bendruomenės rinkimuose dalyvauja tūkstantčiai tautiečių kas trejus metus išrinkdami naują tarybą, kuri planuoja LB veiklą ir prižiūri bei vertina krašto valdybos ir jos penkių tarybų veiklą. Nors šiuo metu pagrindinių LB veiklos sričių yra aštuonios, bet tarybų yra tik penkios, o jų irgi turėtų būti aštuonios, taigi dar yra nemažai galimybių tinkamiam veiklos vystymui ir augimui. Tarybų nėra jaunimo, organizaciniams ir finansiniams reikalams.

Šiai krašto valdybai nepasisekė suorganizuoti tarybą jaunimo reikalams, projektas buvo nepatvirtintas antroje JAV LB tarybos sesijoje. Galvota, kad ji pakenktų Jaunimo sąjungai ir tuo metu artėjančiam kongresui. Tačiau šiuo reikalu buvo padarytas pirmasis žingsnis ir įsteigtas jaunimo reikalams pareigos krašto valdyboje, nors dabartinėje

LIŪDA RUGIENIENĖ

valdyboje tokio asmens nėra. Nutarimus ir sesijos įpareigojimus vykdo keli krašto valdybos nariai, einantys kitas pareigas. O tie nutarimai svarbūs! Norima i apylinkių valdybas įvesti jaunimo reikalams asmenis, paruošti apklausinėjimo anketa, kurioje būtų bandoma, nors dalinai, sužinoti mūsų jaunosios kartos neveiklumo priežastis ir surengti jaunimo reikalams konferenciją, panašią, kaip buvo surengta politinė Washingtono. Nėra paslapties, jog mūsų jaunimui, kuris aktyviai reikišėsi jaunimo organizacijose, Jaunimo sąjungoje, pabaigė lituanistinę „mokyklą“ ar mokyklą, šoko tautinių šokių grupėse ir sportavo, vėliau tik mažu procentu įsijungė i savo kolonijų veiklą, vengia bet kokios atsakomybės ir ypač vadovavimo. Aišku, yra daug priežasčių, kodėl taip atsitinka, ką ir bandys sužinoti ruošiamoje anketa bei spres konferencija. Ne tiek išvystyti paties jaunimo veiklą, bet pagelbėti vyresniam jaunimui įsijungti i suaugusiųjų veiklą ir ją tęsti, turėtų būti jaunimo reikalų tarybos krašto valdyboje pagrindinė užduotis.

Persiorientavimo procesas iš jaunimo i vyresniųjų veiklą nėra lengvas, reikalaujantis samoningos pagalbos ir plano. Turėti tarybą organizaciniams reikalams jau seniai buvo reikalinga, nes tuomet krašto valdybai būtų galima palaikyti artimesnius ryšius su įvairiomis apylinkėmis ir apygardomis, būtų geriau žinomi jų reikalai, rūpesčiai ir pageidavimai. Krašto valdyba galėtų tinkamai apylinkėms padėti, kartais ir finansiniais paramet, ypač kultūrinuose reikaluose. Dabar yra daugiau ar mažiau apsirobojama metiniais rytinio paskračio ir vidurio vakarų pažaiavimais, kuriuose nėra atstovaujama visoms dešimčiai apygardų ir septyniadešimčiai apylinkių. Organizacinių reikalų taryba galėtų apylinkes ir aplankyti. Kandidatai i krašto valdybos pirmininkus nuolat prižada kreipti ypatingą dėmesį i apylinkes, tai žadėjo ir buvęs pirmininkas Algimantas Gečys, tačiau pareigas perėmė to nepajęgia įgyvendinti, nes iš tikrųjų praktiškai yra neįmanoma.

Iki šiol neturėjome tarybos ir

finansiniams reikalams, nors pareigų yra daug daugiau nei vienam asmeniui. Krašto valdybai yra būtinas išdinkas ir būtinas kontrolierius. Darbo pilnai užtenka abiem. Lėšų telkimu rūpinasi krašto valdyba ir įvairūs vienkartiniai komitetai. Jie rašo straipsnius, paruošia radijo valandėles juosteles, patys renka aukas ir t.t. Gal būtų daug tikslių būdų, jei turėtume nuolatinę tarybą, kuri rūpintųsi finansiniais reikalais, lėšų telkimu, nes negalima didžiulius, kad surenkame milžiniškas sumas lietuviškai veiklai remti, ar tai ji būtų kultūrinė, švietimo, politinė ar kokia kita. Visuomenės aukos yra minimalinės. Dešimtis ar dvidešimtis dolerių, skiriamieji metinei veiklai, tai tik keli centai kasdien. Nors pati visuomenė sprendžia, kas jai yra svarbu, vadovai gali tik pagal jos pageidavimus sudaryti veiklos planus, tačiau finansiniams reikalams taryba galėtų tinkamai visuomenę įtaigoti, kad būtų aukojama rimtesnėmis sumomis ir ne vien tu pačių asmenų. Jau pats laikas bandyti pasiekti atitulusius ir lietuviškai nekalbančius, kuriuose dar yra gyvas tautinis samoningumas.

Lietuvių Bendruomenės darbų aruoduose, kaip ir mūsų visuomenėje, politinė sritis visuomet yra idomiausia ir gyviausia. Sesijoje visuomeninių reikalų komisijos yra gausios nariais ir svečiais, padaro daugiausia nutarimų, rezoliucijų. Gaila, kad šios krašto valdybos kadencijoje neturėjome visuomeninių reikalų tarybos pirmininko. Tarybai vadovavo Algimantas Gečys, kai dar buvo pirmininkas, o dabar vadovauja Vytautas Volertas. Nors sesijose siūlomi nutarimai buvo beveik visi įvykdyti, tačiau neįvykdytas svarbiausias, – įsteigti taip labai reikalingą informacijos centrą Washingtono, panašų kaip Lietuvių informacijos centrą religiniams reikalams. Latviai turi jau du tokius centrus, todėl paskutiniuoju laiku ypač jaučiami, kiek daug žinių televizijoje ir spaudoje būna apie latvius (pavyzdžiui, kad ir olimpiados metu, visi sužinojo, kurie Sovietų Sąjungos sportininkai yra latviai). Kartais latvių dėka paminimi ir lietuviai su estais. Sovietų Sąjungoje ir Lietuvoje vykstant

nuolatiniam neramumams, centras būtų itin naudingas ir kuo greitesniu laiku įsteigti yra būtinas.

Lietuvių Bendruomenės vyriausios dukros yra kultūra ir švietimas. Jų veikla visiems yra geriausiai žinoma ir visus lietuvius daugiau ar mažiau paliečianti. Kas gi nėra girdėjęs apie lituanistines mokyklas, tautinių šokių, dainų ir premijų šventes.

Dr. Jonas Račkauskas, Švietimo tarybos pirmininkas, sėkmingai pravedė keletą rinkliavų, sutvarkė tarybos finansinę padėtį, išleido naujų vadovėlių. Jo vadovaujama taryba ypač daug dėmesio skiria tautiniam auklėjimui, kuris mūsų jaunųjų tarpe darosi vis daugiau ir daugiau apleidžiamas. Šios tarybos ne eilinis laimėjimas buvo išrūpinimas universiteto užskaitų Illinois universitete už aukštesniosios lituanistinės mokyklos užbaigimą.

Ingridos Bublrienės vadovaujama kultūros taryba atkreipė visuomenės rimtą dėmesį i mūsų kultūrininkus. Anksčiau laukdavome jiems pripažinimo iš svetimųjų ir tik tuomet patys pradėdavome savuosius kūrėjus įvertinti arba tuomet, kai jų netekdavome. Kultūros taryba gražiai šią problemą išsprendė surengdama metines premijų šventes. Nors praturtėjome, tačiau mūsų kultūrinei veiklai testai sąlygos nuolat sunkėja, ypač mažosios apylinkės yra reikalingos pagalbos. Joms kultūros taryba turės skirti vis daugiau ir daugiau dėmesio. Pagalbos reikalingi ir didesni meno vienetai, kad neliktų tik savo kolonijų, o būtų mūsų visų žiburėliai.

Socialinių reikalų taryba, vadovaujama Danguolės Valentaitės, palyginus su kultūrine ir švietimo, Lietuvių Bendruomenės veikloje yra labai jauna, bet jau spėjusi užaugti. Chicago skyriumi džiaugiasi ne vien tos apylinkės lietuviai, bet darba įvertino amerikiečiai, atžymėdami su nemonka pinigine dovana. Mūsų socialinių reikalų Chicago skyrius yra statomas pavyzdžiu kitoms etninėms grupėms, jis turėtų būti pavyzdžiu ir kitoms lietuvių kolonijoms, nes daug kur panašūs skyriai yra reikalingi, nemažas skaičius mūsų tautiečių yra pakliuvę vargan, ypač vyresnieji yra vieniši, reikalingi patarimų ir moralinės paramos. Sesijoje buvo padarytas nutarimas, kad apylinkės kviesiųsi asmenis rūpintis socialiniais reikalais. Šie su Danguolės Valentaitės pagalba ten, kur

imanoma, galėtų pradėti panašius skyrius organizuoti.

Religinių reikalų taryba, jauniausia sritis Lietuvių Bendruomenės veikloje, darbus dar tik pradeda planuoti bei vykdyti. Ji galėtų būti didelis ramstis mūsų išeivijos vyskupui Pauliui Baltakiui, ypač dabar, kada vyksta lietuvių tarpe migracija ir nyksta senosios parapijos. Nemažas apylinkių skaičius jau iš viso lietuviškų parapijų neturi. Geras pavyzdys buvo Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejaus paminėjimas, kuomet Lietuvių Bendruomenės veikėjai ir apylinkės nuosirdžiai su vyskupu komitetais bendradarbiavo. Tai turėtų būti daroma ir toliau.

Paminėjau tik keletą Lietuvių Bendruomenės rūpesčių ir galimybių ateities veiklai. Dabartinė krašto valdyba pagal savo gabumus ir sąlygas darė sprendimus, kai kuriais atvejais klaidingus, tačiau, kaip mėgstame kartoti: „neklęsta tie, kurie nieko nedaro“. Kartais labai sunku įvertinti ką įvertins ateitis, užtat mums visiems reiktų nebijoti daugiau pasitarti, ar tai būtų posėdžiuose ar spaudoje, neapsiriboti vien savo asmeniškais įsitikinimais ir žiniomis. Įvairius diskusijos rodo gyvastingumą ir sukelia reikalais susidomėjimą, nors jos ir būtų negatyvios. Blogai būna tik tuo atveju, kai dėl vieno reikalo yra pradėdama niekinti visas darbas arba net asmenys. Krašto valdyba atidžiai seka visuomenės pasisakymus ir i juos atitinkamai reaguoja. Šiuo metu nuo balandžio 9 iki 17 visose vietovėse vyksta JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos rinkimai. Balsuodami kuriame išeivijos ateitį. Po kelių mėnesių vadovaus mūsų išrinktieji. Kai kurie LB rūpesčiai bus jau sumažėję, kiti padidėję, tačiau žinoma viena – rūpesčių užteks. Svarbiausia yra su jais pozityviai susidoroti ir toliau testį prasminga Lietuvių Bendruomenės veikla.

CHICAGA – KELIONIŲ CENTRAS

McCormick patalpose, Chicago paežery, įvyko keturias dienas užtrukusi kelionių paroda. Joje dalyvavo apie 10,000 atstovų iš 80 šalių. Savo paviljonas turėjo 38 užsienio ir JAV lėktuvų linijos. Dalyvavo daug viešbučių, vasarviečių, kelionių biurų atstovų. Parodą uždarydamas vienas iš jos vadovų pareiškė, kad Chicago turi galimybių išsivystyti i pasaulio kelionių sostinę.

DAINOS GALIA

Novelė

J. VIZBARAS-SŪDUVAS

7

Vasaros saulės kaitinamas Turingins pušynas skleidė migdantį orą kalnų slėnyje. O žalio aksomo užuolaidomis pridengti langai neleido svečiams pajusti rytmečio grožio, nei girdėti paukščių giesmių. Jis miegojo ilgai ir giliai. Pabudo ir vėl užmigo, kaip miega sūnus po ilgos kelionės, sugrįžęs i motinos namus. Gerokai sukaitęs pabudo, nežinodamas kur ešas. Iššokęs iš lovos skubiai rengėsi, o viskas jam rodėsi nežinoma ir neįprasta. Prie visko nuo išgerto vyno galvą varstė skausmai. Pasitvėręs rankšluostį skubėjo pro duris ieškoti šalto vandens atsigavimui. O valgomajame ant sofos sėdėjo Žiedonis ir skaitė knygą.

– Labas rytas ir laba diena, Algi!... Matau, kad gerai miegojai, kad net pusrūčiai nepaliesti. Apsiprausk, tai drauge valgysime jau ir pietus.

– Atleisk, Vacy!... Miegojau, kaip barsukas žiemą, kol grabnyčinė saulė nepakėlė. Net negražu!...

– Gerai padarei. I sveikata! Vakar taip buvome sutarę. Sugrįžau netikėtai. Majoras, sužinojęs, kad turiu svečią, paleido anksčiau, kaip visada.

Pietaudami bičiuliai kalbėjosi dienos reikalais, pamišę praeitį.

– Štabe sužinojau, kad mūsų lageryje gyvenančius svetimšalius pradės lankyti rusų karininku, žinoma,

politrukų komisija surašinėti, kas nori grįžti i savo kilmės kraštus.

– Ir amerikiečiai leis rusams tai daryti? – piktai paklausė Sabonis.

– Nėra klausimo apie leidimą ar neleidimą: jau anksčiau minėjau, kad įsakymai ateina iš Washingtono – kariuomenė juos turi vykdyti, pabrėžė Žiedonis.

– Aš abejoju, kad iš pabaltiečių kas nors sugundytų rusų pažadais ir panūstų grįžti.

– Yra visai galvojančių žmonių. Vokiečiai darbams i fabrikus sugaudė atvežė daug jaunų žmonių iš miestų ir kaimų. Gyvenimas išvietintų lageryje nieko nežadantis, nepastovus, ateitis miglota. Todėl jaunuosius rusų pažadai gali ir suvilioti. Amerikiečiai nesirūpina, kas repatrijavusių laukia sugrįžus i tėvynes. Jie nori, kad visi pabėgėliai kuo greičiau grįžtų, tai jiems nereikėtų jais rūpintis ir maitinti, girdečiau ne vieną amerikietį taip kalbant, – aiškino Žiedonis.

– Dėlto ir aš rūpinuosi, nes nežinau, kur yra mano jaunesnis brolis Sigitas. Prieš karui baigiantis dar žinojau, kad jis yra netoli Hanoverio. Dabartinėje suirutėje, kai neveikia paštas, nėra telefoninio susijungimo, visai pasimetėme. Brolis Lietuvoje buvo įsijungęs i organizuojamus lietuviškus karinius dalinius. Vokiečiai jį i kitus vėliau išvežė i Vokietiją aerodromų darbams. Baiminuosi, kad ir jis nebūtų suviliotas grįžti i namus.

– Suprantu tavo susirūpinimą. Rusai išblaškytus po Europą buvusius lietuvių karius, be abejo, stengsis pirmiausia suvilioti grįžti. Turėdamas su saviu brolį galėtum jam padėti ir tau būtų smagiau, – užjautė Sabonis.

– Žinoma, padėčiau. Šeimoje buvome du broliai ir viena sesutė. Ji liko viena prie tėvų. Jau seniai stengiuosi patirti, kur yra mano brolis. Parašiau pasitei-

ravimo laišką i Amerikos Raudonąjam Kryžiui, bet kol kas jokio atsakymo. Nesant tikro susižinojimo, žmonėse plinta visokie gandai. Aną dieną stovykloje pripuolamai išsikalbėjau su dviem vyrais, buvusiais lietuviškų batalionų kariais. Mano brolio jie nepažinojo, i lagerį atvežti iš Weideno netoli Hofos. Ten gyvendami iš pabėgėlių vokiečių yra sužinoję, kad anglų karinėje zonoje Hamburgo-Altonos apylinkėje anglai prie savo okupacinės kariuomenės yra suformavę iš ten esančių pabaltiečių karių darbo kuopas kelių taisyklių ir pravalymui. Sakėsi, kad ir jėdu norėtų ten važiuoti, bet neturi nei dokumentų, nei pinigų. Baiminasi, kad sugauti nebūtų perduoti rusams. Prašė padėti, nes gyvenimas lageryje jiems atrodė be vilties. Pažadėjau. Pasikalbėjus su vyrais man kilo mintis nuvažiuoti i Hamburgą ir paieškoti ten savo brolio. Arba apie jį pasiteirauti kitų, tokio likimo vyrų. Traukinys, vadinamas „Schnellzug“ jau kursuoja Muenchenas-Hamburgas vieną kartą paroje. I jį patekti labai sunku, nes perpildytas keleiviais, tačiau tikiu, kad padės amerikietiški dokumentai. Algi, gal ir tu norėtum mane šioje kelionėje palydėti: dviems būtų smagiau. Bet jeigu jautiesi išvargęs, tai gyvenk mano bute, kol aš sugrįšiu. Kelionėje ilgiau neišbūsiu, kaip tris dienas, – išdėstė savo planą Žiedonis.

– Geras sumanymas. Kiek man žinoma, daugumas mūsų buvusių karių, išvežti įvairiems darbams, buvo daugiausia šiaurinės Vokietijos provincijose. Labai jau išvargęs nesijaučiau, o tavo globa ir maistas labai stiprina mano jėgas. Būtinai važiuosiu su tavimi. Ką aš čia vienas pasilikęs slampinėsiu. Man taip pat idomu pasivažgyti, kaip vyksta gyvenimas karą pralaimėjusiam krašte, nuotaikingai pritarė Sabonis.

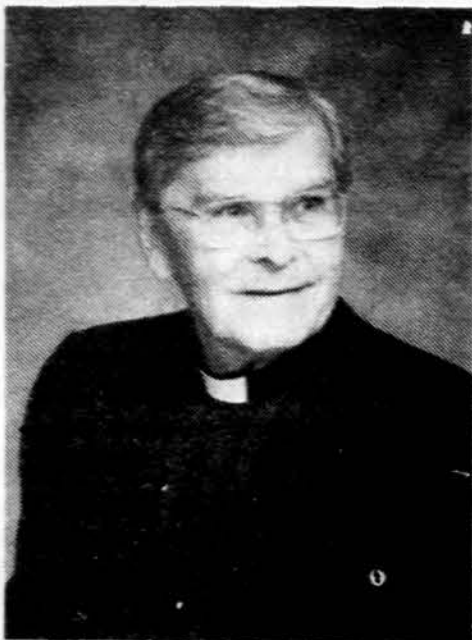
(Bus daugiau)

Kiekviena generacija reikalinga regeneracijos.
C. H. Spurgeon

Ne su turtais gyvensi, o su gerais žmonėmis.
Lietuvių patarlė

DIEVO IR TĖVYNĖS TARNYBOJE

Prelato Charles W. Popell 50 m. kunigystės sukaktis

Prel. Ch. W. Popell

STASYS K. BALYS

greit jis buvo nukeltas mokyti i Sulpicionų seminariją Washington, D.C., o vėliau — i Baselin kolegiją. Jo tėvelio mirtis 1936 m. prislėgė jį visą šeimą, bet toliau jis tęsė studijas Am. Katalikų un-te Washington ir jį baigė 1938 M.A. laipsniu. Grįžus i Gr. Rapids, vyskupas J. Pinton Šv. Andriejaus katedroje išventino jį kunigu. Labai džiaugėsi jo brolis ir seserys, gimines, parapičiai, o jo motina su džiaugsmo ašaromis palydėjo tas Misias. Taip išsipildė Kazimiero svajonė.

Žmogui praleisti 50 metų bent kokiame darbe atima daug sveikatos ir gal atima jo našiausią gyvenimo pajėgumą. Tiek metų Dievo pašaukime ištarnavo lietuvių kunigas Charles William Popell (Kazimieras V. Papeliuskis). Jo gyvenimas buvo gana platus ir vaisingas.

Jo tėvelis Povilas atvyko iš Kauno gubernijos i Pittsburgą, Pa., 1901 metais ir dirbo su kitais lietuvišiais. Po metų susipažino su suvalkieta Agniete Marmaitė ir ją vedė 1902 m. Juos sutuokė žinomas lietuvių patriotas kun. Juozas Sutkaitis, kuris Lietuvoje nukentėjo nuo caro policijos už slapto lietuviškos bibliotekės išteigimą kunigų seminarijoje, bet Amerikoje baigė seminariją ir tvarkė Šv. Kazimiero liet. parapiją. 1902 m. abu Papeliuskiai persikėlė pastoriai gyventi i Grand Rapids, Mich. Čia jie Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapiją išaugino 2 sūnus: Vincą ir Kazimierą, taip pat 2 dukteris: Albina ir Mariją. Vaikai lankė parapijos mokyklą, kur buvo mokoma ir lietuvių kalba, kurią jie vartojo namie.

Kun. Kazimieras gimė 1910 m. kovo 4 d. Grand Rapids, Mich., ir Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje buvo pakrikštytas tos dienos patrono Šv. Kazimiero vardu. Jis buvo jauniausias vaikas šeimoje ir domėjosi šv. Kazimiero gyvenimu. Kazimieras lankydams pr. mokyklą svajavo būti kunigu. Ištobes i Kat. centrinę gimnaziją, po metų perėjo i vietinę diecezijos Šv. Juozapo kunigų seminariją. Patebėjus jo pažangumą ir ryžtą

jį už nuopelnus prelatu.

Vėl jo mamytė nepaprastai džiaugėsi tuo pakėlimu. Tos didelės gotiško stiliaus katedros atnaujinimas tęsėsi keletą metų. 1962 m. birželio mėn. vyskupas paskyrė prelata būti visos dieceijos tvarkymo patarėju.

Lietuvai patarnaujant

1965 m. mano pakviestas prelatas Popell pasakė labai turiningą invokaciją suorganizuotame lietuvių ir latvių mitinge Gr. Rapids Civic auditorijoje, atkreipiant dėmesį i Baltijos valstybių okupaciją. Mitinge kalbėjo guber. W. Milliken, Michigano senatoriai ir organizatoriai. Tai buvo pirmas istorinis šiame mieste įvykis, kai viešai kelta komunistų nusikaltimai Lietuvoj ir Latvijoje. 1967 m. teko su prelatu plačiau išsikalbėti apie Lietuvos tarptautinę padėtį ir jos ateitį. 1979 m. gruodžio 6 d. „The Western Michigan Catholic“ savaitraštyje vedamuoju straipsniu buvo įdėtas prel. Popell rašinys su antrašte „Pope Lithuanian, Too?“ kuriame jis rašė, kad patyręs iš laikraščių ir knygų, jog popiežiaus Jono Pauliaus II motina yra silezietis lietuvių kilmės. Jis rašė, kad popiežius labai gerai kalba lietuviškai. Todėl tuo gali džiaugtis ne tik lenkai ir lietuviai, bet ir visos krikščioniškos pasaulis, plėsdamas ekumeninę dviasį. Šis prelato straipsnis sukėlė labai gyvą atgarsį V. Michigane. Tame savaitraštyje aš vėliau rašiau. Toliau buvo kun. Dennis Morrow straipsniai, sakantys, jog jo pusė širdies esanti lietuviška ir jis labai pergyvenęs Lietuvos skriaudas.

Palikimas

1979 m. prelatas susitaręs su parapijos buv. klebonu A. Bernott, užsakė pas Kalifornijos skulptorių sukurti pagal jo idėją didelę Kristaus skulptūrą, kuri buvo išlieta iš tamsaus žalvario ir pastatyta vidury parapijos kapinių ant aukšto pamato, kurio šonuose įmūrytos 16 didelio dydžio rausvo granito plokštės. Jos iškalto palaidotų ir palaidosimų kunigų pavardės su datomis, kurie yra kilę iš šios lietuvių parapijos ar joje dirbe. Vienos plokštės dalyje yra

iškalta ir prelato vardai, bet dar be metinių datų. Po Kristaus statula, su viena ranka iškelta aukštyn, o antra ranka — rodančia i žemę, įrašai sako: „Būkite su manimi ant žemės ir sekite mane i dangų“. Tose kapinėse palaidoti prelato tėveliai ir jo giminės. Matyti, kad ir jis nori ateity tenai prisiglausti. Šis paminklas ne tik puošia labai gražias, aptvertas, išlietas keliais ir su 1800 antkapių įrašų kapines, bet lankytojams kartu pasako ir dalį šios parapijos lietuvių gyvenimo istorijos.

Prieš 3 metus dabartinis vokiečių kilmės klebonas kun. Kenneth Schichtel su savo pradine tūkstantine išteigė Education foundation tik šios parapijos neturtingoms šeimoms padėti. Pernai prelatas Popell irgi atsiuntė šiam fondui stambia sumą vertybės popierių (šėrų ir lakštų) jaunimo mokslui paremti, nes anksčiau parapičiai mokslo vertė mažiau suprata.

Prelatas, išėjęs pensijon, toliau apstatalauja su plunksna. Jis parašė ir išleido knygą pavadinimu „Bitter Water“ — „Kartus vanduo“, tai novelė apie Kristaus motiną Šv. Mariją. Aprašomas jos gyvenimas, remiantis Šv. Raštu ir kitais istoriniais šaltiniais. Jis taip pat parašė antrą novelę ir ją rengia spaudai apie Šv. Juozapą, panaudodamas visus prieinamus šaltinius jo gyvenimui parvaizduoti. Per praėjusius dešimtmečius jis ne tik rašė vedamuosius strp. vietiniame „WM Catholic“ savaitraštyje, bet ir „National Catholic Register“, „Sunday Visitor“ ir kituose katalikų laikraščiuose.

Prelatas palaikė glaudžius ryšius su šeima, bet jo mamytė mirė 1965 m., greit mirė vyriausiasis brolis Vincas, sesuo Albina išteikėjo už lietuvių formacininko Jonačio Chicagoje ir rūpinosi savo šeima. Jis

daugiausia pasitardavo su savo sesute Marija, kuri yra vienuolė. Ji beveik prieš 50 m. ištijo pas dominikones, vadinasi ses. Euphemia. Ji mokytojavo įvairiose Michigano katalikiškose mokyklose ir kaip profesorė skaitė paskaitas vietinė Aquino kolegijoje.

Auksinė sukaktis

Prelatas yra nusipelnęs Grand Rapids, Mich., dieceijos katalikiškai misionijai paaudamas savo gyvenimą, o lietuvių Sv. Petro ir Povilo parapijai rėmimu. Buvęs šios parapijos klebonas a.a. prel. J. Lipkus man 1957-8 metais yra kelis sykius pasakęs, jei prel. Popell dar būtų lankęs Romoje Gregorijaus universitetą, tai seniai būtų buvęs vyskupas. Matyt, kad jis neklydo, nes iš šios parapijos kilęs kunigas lietuvis Kazimieras Salatka dabar yra Oklahomos arkivyskupas.

Prelato Popell'io graži išvaizda, puiki diktija, iškalbingumas, išsimokslinimas, pasiaukojimas, administracinis patyrimas ir rašytojo dovana yra tos visos didelės vertybės, kurias labai sunku rasti viename asmenyje. Jo 50 metų kunigystės sukaktis bus paminėta balandžio 24 d. 11:30 val. koncelebracinėmis Mišiomis Šv. Andriejaus katedroje, 267 Sheldon Street, S.E., Grand Rapids, Mich. 49502. Mišios bus toj pačioj katedroj ir tą pačią dieną, kai jis gavo kunigystės šventimus. Jomis rūpinasi Tribunolo sekr. kun. Dennis Morrow. Po Mišių Kat. centrinėje svetainėje bus kviestinių svečių priėmimas.

Šv. Petro ir Povilo parapijos nariai šio kunigystės auksinio jubiliejaus proga linki prelatui Popell-Papeliuskiui dar daug sveikų ir laimingų metų sulaukti, o lietuviai dėkoja jam už jo tėvų gimtinės meilę ir lietuvių būdo savybių iškelimą.

Stovykloj Roseworthy Agriculture College netoli Adelaidės susitikę geri draugai. Iš kairės: Z. Dresliūtė, R. Likanderytė, J. Sidrys ir Daiva Ilginytė.

PROF. DR. J. MEŠKAUSKO PAGERBIMAS

Prof. dr. Juozo Meškausko pagerbimas ir supažindinimas su jo nauja knyga apie Lietuvos medicinos istoriją vyko balandžio 9 d. vakare Jaunimo centro didžiojoje salėje. Pagerbimo akademijos rengėjai buvo kun. pirm. V. Bagdanavičius, M. Ambrozaitienė, B. Jasaitienė, V. Marcinienė, V. Paulienė, I. Polikaitienė, K. Pabedinskas, dr. J. Račkauskas, J. Sakas, St. Semėnienė, dr. V. Šaulys ir dr. A. Vanagūnas.

Pradžioje rengimo komisijos pirm. kun. V. Bagdanavičius padėjo išsijungusiems i ši minėjimą. Priminė jo laimėjimus nepriklausomaj Lietuvoj, kad dr. J. Meškauskas šioje srityje padarė didelį įnašą. Pakvietę programai vadovauti dr. V. Šaulį. Supažindinti su Lietuvos medicinos istorijos autoriais dr. J. Meškausku buvo pakviestas dr. P. Kisieliū.

Prelegentas priminė laikus, kai prof. Meškauskas buvo medicinos fakulteto dekanas. Jo asmenybės dimensijos plati, gilios. Jo gyvenimo portretas didingas, sudėtingas. Gimęs ūkininko šeimoje Anykščių apylinkėje, kuri davė daug garsenybių. Solenizantas mo-

kėsi Anykščiuose, gimnaziją ėjo Ukmergėje, medicinos studijas baigė Kaune 1933 m. Greit iškilo i profesūrą. 1937 metais gavo daktaro laipsnį. Gilino studijas Berlyno ir Vienos universitetuose. Jo paskaitos buvo gerai paruoštos. Dėstė vidaus ligas. Subspecialybė — gastroenterologija. Jo rūpesčiu Lietuva viena iš pirmųjų įsigijo gastrokopos.

Yra paskelbęs daug studijų spaudoje. Buvo bendradarbis Liet. enciklopedijos. Dabar išleista jo paruošta Lietuvos medicinos istorija 814 psl.

Būdamas moksleiviu, įsijungė i ateitininkus, kuriems skyrė daug savo gyvenimo valandų. Ši organizacija atitiko jo religinius idealus. Buvo studentų ateitininkų s-gos pirmininkas. Už darbą uždaryto moksleiviu ateitininkų sąjungoj buvo ištremtas i Varnius. Dėka prof. Čepinskio, buvo anksčiau išleistas. Vokietijoje buvo Gajos pirmininkas, yra buvęs pirmininkas katalikų federacijos Amerikoje, buvo Lietuvių gydytojų s-gos pirmininkas. Jis netūnojo mokslineje izoliacijoje, bet jungėsi i visuomeninę veiklą. Yra tolerantiškas, neisigija

prieš. Dosnus piniginėmis aukomis. Tęsė medicinos dėstytojų net naciams uždarius universitetą. Būdamas raktinis asmuo, niekada ir niekam neatsisakė padėti. Ir jo žmona dr. Jonė buvo įvelta i jo placių darbų. Sūnus Jonas, duklė Marytė yra daktarai. Džiugu, kad ir Šv. Sostas jį pagerbė Šv. Silvestro ordinu.

Vysk. P. Baltakis prieš vakarienę sukalbėjo maldą. Stalai buvo papuošti gėlėmis. Dalyvavo ir vysk. V. Brizgys, daug gydytojų ir jų šeimų narių.

Dr. D. Degėsys, atvykęs iš Clevelando, atkreipė dėmesį i naująją dr. J. Meškausko knygą. Joje pradėta Lietuvos medicinos istorija nuo XV šmt. Iškėlė daugelį toje knygoje pateikiamų idomių faktų. Knyga plačiai nušviečia Kauno universiteto medicinos fakulteto darbą ir istoriją. Paskaitininkas išryškino, kaip dr. J. Meškauskas kovojo prieš nacių priespaudą, užgulusią universitetą. Supažindino su gyventojų sveikatos aprūpinimu, socialinio draudimu, sveikatos punktų išteigimu. Ypač puikios buvo Kauno universiteto klinikos. Knyga

pateikia idomias ligoninių, gydytojų statistikas: trėmimo metais komunistai išvežė 168 medicinos personalo narius. Knygoje nušviečiama Sveikatos departamento veikla, draugijų įnašas i sveikatingumą. Knyga duoda sąrašą mediciną baigusiu Lietuvoje. Knyga praturtinta dar i eile kitų gydytojų straipsniais. Prelegentas pagyrė, kad „Draugo“ spaustuve išleido knygą gražiai. Iškeliamas lietuvių gydytojų dalyvavimas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimu.

Dr. J. Meškauskui perduotas Vliko pirm. sveikinimas. Tarp dalyvių buvo Bern. Brazdionis, buvo svečių iš kitų miestų.

Žodžiu sveikino dr. A. Vanagūnas — Pasaulio liet. gyd. s-gos vardu, Altos vardu — pirm. Gr. Lazauskas ir taip pat Vliko tarybos vardu, LB vardu sveikino B. Jasaitienė, Tautinės s-gos vardu — dr. L. Kriaučiūnaitis, Ateitininkų fed. vardu J. Polikaitis. Raštu sveikino gen. kons. V. Kleiza, D. ir J. Dainiai iš Kanados, dr. J. Starkus, dr. Tamasas, P. Narutis, S. Kuprys. Nuodirdus sveikinimas krikšto dukters.

Atsistojusi publika plojimu

sutiko i sceną ateinantį dr. J. Meškauską, kuris papasakojo keletą nuotykių iš darbo universitete. Padėjo visiems rengėjams, dalyviams. „Tokių iškilnių momentų aš gyvenime turėjau nedaug“, kalbėjo dr. Meškauskas. Iškėlė Dievo atspindį žmoguje. Pasakė, kad Lietuvoje buvo užplanavęs parašyti vidaus ligų vadovą. Okupacija sutrukdė. Dabar, pastebėjęs, kad okupantas niekina Lietuvos pasiekimus medicinoje, nusprendė atitaisyti jų netiesą, parašydamas šią knygą. Dėkojo daktarams, straipsniais išsijungusiems i knygą. Dėkojo dr. K. Pemkui už medžiagą, dėkojo dr. V. Šauliui, kuriam vadovaujant gydytojai rūpinosi knygą išleisti. Dėkojo prelegentams ir kitiems prisidėjusiems. Dėkojo vysk. P. Baltakiui ir vysk. V. Brizgiui už rekomendacijas Vatikane suteikiant ordiną. Visiems dėkojo, savo ir šeimos vardu už ši nuostabių vakarų.

Dr. J. Meškauskas buvo apdovanotas albumu. Jo garbei sugiedota Ilgiausių metų. Dr. Meškausko knyga jau pasiekė Lietuvą.

Dr. V. Šaulys dėkojo komitei, surengusiai šį pagerbimo vakarą.

Juoz. Pr.

CLASSIFIED GUIDE

HELP WANTED

- Doboy Wrapping Machine Operator
- Pizza Maker
- Ask for Mike 7 am to 12 noon.
- Clean up main man
- Mechanic — Bodyman
- Ask for Paul 11 am — 9 pm.
- 344-1900
- Must speak fluent English.

Reikalinga nerūkanti moteris prižiūrėti vyresnio amžiaus moterį ir kartu gyventi Westchester miestelyje. 6 darbo dienos. Virimas ir lengva namų ruoš. 150.00 įsav. Nebūtina mokėti angliškai. Skambinti 12-6 v.v. 562-5583.

SALES/MARKETING MANAGER

International N.Y.S.E. Listed Corp.
Seeks 3 - 5 Men or Women
Full or Part Time
Will Train
Call Mr. Nabil Eldine 452-6470

MISCELLANEOUS

A VLIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS
VEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ar sąžiningai.

655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

PERSONALS

Attn. VYTAUTAS SADŽIUS!
After APRIL 15 I am not responsible for your belongings left at 7246 S. California Ave., Chicago, O.A.

FOR SALE

Pigiai parduoti tinkamus naudoti Lietuvoje
VIDEO REKORDERIUS
(312) 839-5829

REAL ESTATE

KOMPIUTERIŲ

pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMAI mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

GREIT IR SĄŽINGAI PATARNAUJAME PIRKIME BEI PARDAYIME NUOSAVYBIŲ.

Nemokamai įkainuojame jūsų nuosavybę, taip pat pristatysim pagal pageidavimą, sąrašą parduodamų namų jūsų ieškomoj apylinkėj, mieste ar priemiesty. Suinteresuoti prašau skambinti ar užėiti pas

BUDRAITIS REALTY
6600 S. Pulaski
767-0600

Home for sale by owner; 4 bedrms. form. din. rm.; central air; full basement; extra large lot; great transportation; call weekdays after 3:30 pm. 434-0321.

KMIECIK REALTORS
7922 S. PULASKI RD

DANUTĖ ŠČERBAITĖ MAYER

284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti savo nuosavybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti Danutėi Ščerbaitei Mayer dėl sąžiningo patarimo ir velturių jūsų namų įkainavimo.

Sav. parduoda gerai išlaikytą 29 m. mūrinį namą, 3 mieg., tikro medžio virtuvės spintelės, azuolinės grindys, kilimai, pilnai įrengtas rūsys. Apšildomas dujomis. Centralinis vėsinimas. Naujas stogas, daug kitų priedų. Chicago Lawn, 36 blokas i vakarus. Tel. 582-9577. Kalbėti lietuviškai.

RE/MAX REALTORS GREIT PARDUODA

RIMAS L. STANKUS

361-5950 636-6169

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią istaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainavimas nemokamai.

DRAUGE GAUNAMI NAUJAUSI LEIDINIAI

DAIGYNAS, romanas. Alė Rūta. 576 psl.	\$12.00
SAVANORIO DUKTĖ, romanas. Antanas Gailiūsis. 381 psl.	\$9.00
LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA, NR. 8. 527 psl.	\$10.00
LIETUVIŲ ŠEIMOS TRADICIJOS. Stasys Yla. 180 psl.	\$20.00
LIETUVOS STUDENTAI UŽSIENIO UNIVERSITETUOSE XIV-XVIII AMŽIAIS. Vaclovas Biržiška. Redagavo ir papildė Mykolas Biržiška su Adolfo Šapokos įvadu. 217 psl.	\$10.00
LIETUVOS VALSTIEČIAI LIAUDININKAI. Juozas Audėnas. 307 psl.	\$18.00
LIETUVOS RAITELIAI, XIII amžius Lietuvos kari- nėje istorijoje. I kn. Z. Raulinaitis. 308 psl.	\$10.00
LIETUVOS RAITELIAI, XIII amžiaus vidury, Mindaugo laikai, II kn. Z. Raulinaitis. 301 psl.	\$12.00
LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIS 1918-1940. Bronius Povilaitis. 367 psl.	\$18.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti, užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

Gyvas pasaulio lietuvių bendruomenės vaizdas naujai išėjusios Lietuviškos Knygos klubo knygoje

Antano Gailiūšo SAVANORIO DUKTĖ,

keturių dalių romane.

Čia pro skaitytojo akis pravedama įvairių kartų lietuvių gyvenimas ne tik JAV, bet Kanadoje, Australijoje ir Venecueloje vienos nepriklausomoje Lietuvoje išaugusios moters išgyvenimų plotnėje. Seni meilės konfliktai ir išgyvenimai naujus veikėjus randa jaunojoje išievyti kartoje.

Idomiai iliustruota knyga kainuoja 9 dol. Su persiuntimu — 10.50 dol. Illinois gyventojai moka 11.30 dol. Užsakymus siųsti: Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Ši knyga gaunama ir pas knygų platintojus.

Stutthofo buvę įkaitai prof. M. Mackevičius ir inž. P. Narutis Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje.

Pastabos ir nuomonės

VLIKO TARYBOS RINKIMAI IR V. DAMBRAVOS AIŠKINIMAI

Balandžio 5 ir 7 d. „Drauge“ paskelbtame straipsnyje „Laimėjimas ar pralaimėjimas“ Vytautas A. Dambra (V.D.) aiškina savo rinkimų ir Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (Vliko) valdybos pirmininkus pralaimėjimą, kaip laimėjimą. Straipsnis yra pilnas nepasakymų, nutylėjimų, faktų iškreipimų ir Vliko niekinimų. Tai kerštingo žmogaus noras pateisinti savo nepasisekimą.

Visi nemėgsta polemikos, bet negalim leisti, kad skaitytojai būtų V.D. klaidinami, ypač tie, kurie nėra susipažinę su šiu rinkimų nepaprastu epizodu.

Visų Vliko tarybą sudarantių 15-kos grupių balsavime V.D. gavo tik 4 balsus, vienam susilaikius. Dešimt balsavo už dabartinio pirmininko dr. K. Bobelio per rinkimą. Šių skaičių V.D. savo ilgame straipsnyje nenurodė!

V.D. taip pat nepasako, kad ji rėmusi Lietuvių Krikščionių demokratų sąjungą (LKDS) buvo atstovaujama ne nuolatinio Vliko tarybos atstovo V. Šoliūno, bet jos dabartinio pirmininko A. Rudžio frakcijos.

Absurdiskas ir samoningai klaidinantis yra V.D. tvirtinimas, kad Vliko tarybos nariai balsavo kažkokio nepasakymo spaudimo įtakoje, ir „...savo tikros valios balsavimu pareiškė negalėjimą“. Taip pat V.D. rašo: „Kažkokios tamsios jėgos sulaukė kitus...“ ir „Taigi rinkimus jau iš anksto gaubė kažkoks man nesuprantamas susirūpinimo, jei ne baimės, šešėlis“. Tarybos nariams nėra ko bijoti, čia ne Maskva ir ne „Kybartų skrinings“, ju niekas nespaudė. Reikia tik saugotis neišmanėlių, oportunistų ir Vliko griovėjų, kurie veržiasi į Vliką.

V.D. taip pat bando aiškinti, kad slapstas balsavimas būtų buvęs jam palankus. Manau, kad galėjo būti kaip tik atvirkščiai.

Savo rašinyje V.D. niekina Vliko praities veiklą, neranda nieko pozityvaus, ir, tik ji išrinkus valdybos pirmininku, būsią galima tikėtis pozityvios veiklos. Tačiau kitur jis rašo: „...jei Vliko nebūtų, turbūt niekas jo nė nepasigestų“.

V.D. nesigaili įžeidinių Vliko tarybai. Anot jo, taryba „...yra praradusi originaliai numatytą paskirtį ir turėtąjį prestižą...“ ir „...tarybai... mas-

tymo būdas yra svetimas“. V.D. manymu, tarybos nariai balsavo tik tam, kad greičiau atsikratytų: „Baigti agonijai ne vienas jų pasirinko lengviausią kelią — negalvoti, atiduoti balsą už senąjį kandidatą“ (dr. K. Bobelis).

Savo neapsiskaitymą V.D. atskleidžia rašydamas: „Reikia ir Vliko istorijos, nes daugelis iš šiandien nežino, kas per institucija yra Vlikas. Neįtikima ar ne?“ Patarčiau V.D. įsigyti ir pastudijuoti 1984 m. Tautos Fondo išleistą A.V. Rinkūno redaguotą knygą „Lietuva ir VLIK-as“.

Prie V.D. pralaimėjimo prisidėjo faktas, kad jis gyvena Pietų Amerikoje ir svarbiausia tas, kad tarybos nariai nerizikavo keisti patyrius, veiklų pirmininką ir nežinomą kvalifikacijų kandidatą.

Savo priešrinkiminėje vasario mėn. paskelbtoje platformoje V.D. nelemtame aštuntame paragrafe skelbia: „...Vlikas liktų tik svarbiausio patarėjo, rėmėjo, koordinatoriaus ir, jei būtų kviečiamas, bendradarbio rolėje...“.

Aiškesnio pasakymo likviduoti Vliką negali būti! Tačiau patį, kitais žodžiais, 1986 m. lapkričio 7 d. siūlė dabartinis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, savo ratiškame sveikinime Vliko seimui Londone.

Tad nesistebėtina, kad vasario 20 d. per rinkimus pavadinau V.D. Vliko „graboriumi“. Rinkimų pertraukus metu atspirašiau V.D. už šiurkštus žodžio panaudojimą, paaiškinamas, kad tai buvo taikoma ne jam asmeniškai, bet jo rinkiminės platformos programai. Ne tiesa, kad aš atspirašinėdamas sakiau „...kad tai pasakiau pasikarščiavęs — širdyje taip negalvojęs“, kaip V.D. apie tai rašo. Dambra vą pirmą kartą pamačiau tame Vliko tarybos posėdyje ir apie jį tesužinojau iš priešrinkiminių skelbimų. Gaila, kad inteligentas, diplomatas, žurnalistas, daktarata turintis asmuo galėjo būti taip suklaidintas, išstaidamas savo kandidatūrą į Vliko pirmininkus. Dar blogiau, kad jis ir dabar dar nepramato padėties, rašydamas tą straipsnį. Bet blogiausia, nors tam ir nesinori tikėti, kad jis gal samoningai nori prisidėti prie Vliko graborių!

SAVANORIŲ KŪRĖJĄ PETRĄ BALZARĄ PRISIMINUS

Savanoriai kūrėjai, išgirde gimtosios žemės balsą, kraujo aukomis atstatė Lietuvos nepriklausomybę. Tauta daugiau kaip du dešimtmečius galėjo džiaugtis atgauta laisve ir savarankiškai tvarkyti valstybinį gyvenimą. Šiandien tu garbingų vyrų savanorių jau ne daug yra like, o ir tie patys vienas po kito iškeliauja į amžinybę. Baigiantis nepriklausomybės antrajam dešimtmečiui, rodos, 1938 m., gyvendamas Kaune, stebėjau savanorių kūrėjų kongresą tada laikinojo sostinėje ir jų ilgą eiseną prie Karo muziejaus pagerbti nežinomąjį kareivį. Jų buvo apie dešimt tūkstančių. Toje eisenoje mačiau ir ats. kpt. Petrą Balzarą, su kuriuo dirbau toje pačioje įstaigoje. Iš spaudos sužinojau, kad jis pr. metų gruodžio 24 d. Chicagoj mirė ir buvo palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse.

A.a. Petras Balzas buvo gimęs 1899 m. liepos 13 d. Palgumės vienkiemy, Šiaulių apskr. didelėje susipratusio ūkininko Prano Balzaro šeimoje. Jis augo tarp šešių seserų ir dviejų brolių. Mokėsi Šiaulių gimnazijoje ir pirmojo pasaulinio karo metu Varonežė. Grįžęs į Lietuvą, motinos palaiminti, su jaunesniu broliu Leonu išėjo savanoriais į besikuriančią Lietuvos kariuomenę ginti jos nepriklausomybę. Pasiūstas į karo mokyklą, kuriai tada vadovavo pulk. Galvydis-Bykauskas. Baigęs jos II laidą pakeltas leitenantu, tarnavo I husarų pulke, kurį laiką buvo pulko vado adjutantas. Dalyvavo visose nepriklausomybės kovose: su rusų bolševikais prie Daugpilio, su lenkais ties Merkinė ir bermontininkais prie Radviliškio. Jis taip pat dalyvavo su savo draugu Kaziu Labučiu (vėliau buvo pulkininkas) Klaipėdos sukilėlių eilėse vaduojant šį kraštą. Pasakojama, kad turėjęs du gerai išdresiruotus ristus žirgus — Eglę ir Arą. Buvo labai geras kavaleristas. Jei kas negalėdavo suvaldyti savo žirgo, tai sakydavo: duokite leit. Balzarui, jis sutvarkys.

Nepriklausomybės kovoms pasibaigus, P. Balzas išėjo į atsargą, studijavo Lietuvos universitete, Teisų fakultete, kurio kursą išklausęs buvo priimtas į Matų, saikų, svarstyklių ir prabavimų rūmus. Kaip šios įstaigos inspektorius komandiruotėse išvažinėjo visą Lietuvą, jos miestus ir miestelius.

Su velioniu Petru esu dirbęs keletą metų toje įstaigoje Kaune. Labai gerai jį pažinojau. Jis buvo nuoširdus, tolerantiškas, pareigingas, labai teisingas, taupus, doras žmogus, geras vyras (buvo vedęs mokyto. Emiliją Nesavaite), pavyzdingas tėvas. Jam buvo svetimos žmonės dažnai pasitaikanti silpnybės: nerūkė ir negėrė alkoholio. Jis labai mylėjo Lietuvą ir ilgėjosi savo gimtojo krašto. Jo artimieji pasakoja, kad jis dažnai sakydavęs: „Kelias paršliauščiau namo, jeigu Lietuva būtų laisva!“. Prieš keletą metų, pravažiuodamas Chicago, buvau aplankęs Petrą.

Vliko institucija buvo įkurta 1944 m. Lietuvos teritorijoje, kovojančio prieš nacių ir bolševikų okupacijas po grindžio. Jos testinumą turime išsaugoti ir ją stiprinti, ji yra mums lygiai taip svarbi, kaip mūsų atstovybių Washington, Londone ir Vatikane testinumas.

Kostas Burba

Tada jis jau buvo išėjęs į pensiją, bet dar geroj sveikatoj. Tai buvo pirmas ir paskutinis pasimatymas Amerikos kontinente.

Rodas, šiandien matau, praskeidęs tolimos praities uždangą, kai Petras, grįžęs iš komandiruotės provincijos miestuose, eidavo pas direktorių Konstantiną Lapiną jam raportuoti apie atliktus pavestus uždavinius. Tiesus, gražiai

nuauges, su kariškom manieromis. Bet tie laikai jau negrįžtamai nuėjo ir mūsų tautos istorijos puslapius.

Gyvenimo pabaigoje velionis Petras turėjo skaudų pergyvenimą, kai praėjusių metų vasario 28 d. nuo širdies atakos mirė jo sūnus Vytautas, architektas. Po keleto mėnesių ir jis iškeliavo į amžinybę, palikdamas liūdinčius dukterį Rimutę Krumpliūnė, brolių Leoną ir mirusio sūnaus šeimą. Nors a.a. Petras mirė, bet jo šviesus prisiminimas ipareigoja gyvuosius dirbti dėl Lietuvos laisvės, kaip ir jis dėl jos yra kovojęs.

Ig. Medziukas

A. A. JONAS PETRAS- PETRAUSKAS

1987 m. lapkričio 25 d. ryte staiga mirė a.a. Jonas Petras-Petrauskas, gyvenęs Burbank, Calif. Velionis buvo gimęs 1913 m. rugpjūčio 14 d. Scranton, Pennsylvania. Tėvai buvo atvykę iš Lietuvos prieš jam gimstant ir grįžo Lietuvon su sūnumi Jonu. Grįžęs tėvas Albinas su žmona ir sūnumi apsigyveno Kėdainiuose. Kėdainiuose susilaukė dar vieno sūnaus ir dviejų dukrų. Jonas gimnazijoje reikšėsi skautų veikloje. Vėliau jis tarnavo Kėdainių teisme, kaip raštvedys.

Jonas, sulaukęs 22 m. amžiaus, grįžo 1935 metais į Ameriką ir apsigyveno pas savo brolių Scranton, Pa. Jonas dirbo geležinkelio kompanijoje, kaip elektros specialistas. Clevelande, Ohio, lietuvių renginyje susipažino su gailėstinga seserimi Adele Kučinskaitė. Jie vėliau persikėlė į Los Angeles. 1948 metais čia susituokė Šv. Kazimiero bažnyčioje. Tuo metu jis jau dirbo dažytoju. Jų šeima pagausėjo Jonu, Denniu ir Leonardu. Jie persikėlė į Burbank, Calif., kur ir dabar ten tebeturi namus. Jo žmona, kaip gailėstinga sesuo, dirbo ligoninėse. Ji susirgo vėžiu ir mirė 1969 m. Jie vaikus rūpestingai ir gražiai išaugino, ir išmokslo. Bet vyriausias sūnus Jonas tragiškai žuvo.

1940 metais komunistai okupavo Lietuvą ir Jono tėva Albiną Petrauską, kaip policijos vadą Kėdainiuose, su žmona 1941 m. birželio 15 dieną ištrėmė į Sibirą. Jie ir mirė. Jonas Petras nenuleido rankų, visur ir visuomet didžiavosi savo lietuvių kilme ir savo likusiais gražiais sūnumis. Jis priklausė organizacijoms Vyčių, Amerikos Lietuvių piliečių klubui ir Juozo Daumanto šaulių kuopai. Buvo susipratęs lietuvis. Visuomet atvažiuodavo su savo vaikais ir lietuvių renginius.

1979 metais Jonas su sūnumi Denniu keliavo po Europą, Rusiją ir okupuotą Lietuvą. 1981 metais Jonas vienas buvo nuvykęs su lietuviams turistais į okupuotą Lietuvą. Ten aplankė savo dvi seseris.

Paskutinius 10 metų Jonas sudarė „Petras Investment“ — tėvo ir sūnaus Dennis korporaciją, kurios vardu pirkto namus, sklypus ir pardavė. Dabar sūnus Dennis išplėtė korporaciją ir

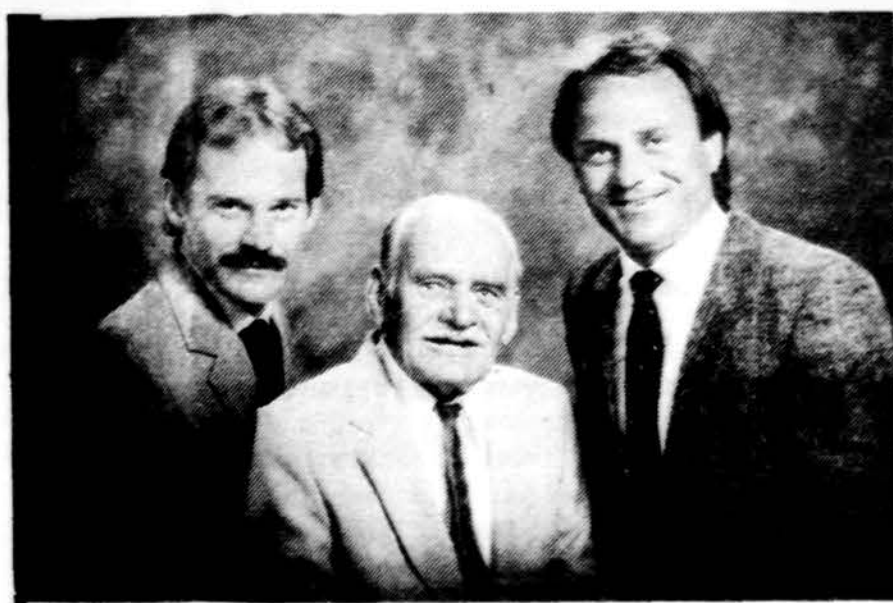
turi labai gerą pasisekimą.

Jonas Petras-Petrauskas 600 metų Lietuvos krikščionybės sukaktyje su sūnumis Denniu ir Leonardu buvo kartu. Kartu dalyvavome šv. Mišiose ir iškilmėse miesto katedroje, o po šv. Mišių jis su sūnumis dalyvavo suruoštame bankete. Bet Jonas Petras-Petrauskas 1987 m. lapkričio 25 dienos rytą staiga mirė, sulaukęs 74 metų amžiaus, pilnas energijos ir niekad nesirgęs.

Sūnus Dennis ir Leonardas rūpinosi tėvo laidotuviomis. Susitarė su Šv. Kazimiero parapija ir Juozo Daumanto šaulių kuopos vadovybe. Velionio Jono Petro-Petrausko palaikai buvo atvežti į Šv. Kazimiero bažnyčią lapkričio 29 d. 7:30 val. vakare. Karstas buvo pridengtas gelėmis ir Lietuvos vėliava. Rožinį kalbėjo prel. dr. V. Bartuška ir pasakė pritaikytą pamokslą. Po rožinio giedojo amerikietis solistas. Lapkričio 30 d. ryto šv. Mišias atnaušo už velionio sielą prel. V. Bartuška. Šventų Mišių metu vel giedojo tas pats solistas, o vargoninkavo komp. Bronius Budriūnas. Prie karsto budėjo uniformuoti šauliai ir šaulės. Karstą nešė šauliai ir kiti. Velionį palydėjo ilga automobilių vilkstinė ir Westlake Village, Valley Oaks kapinės, kur buvo palaidotas šalia žmonos Adės ir tragiškai žuvusio sūnaus Jono. Kapinėse maldą sukalbėjo prel. V. Bartuška. Atsisveikinimo žodį tarė Amerikos Lietuvių piliečių klubo vardu Juozas Gedmintas, Vyčių — Robertas Novakas ir š.kp. vardu Kazys Karuza, kuris ir pravedė laidotuvių ceremonijas. Po to sugiedojo visi Marija, Marija ir Lietuvos himną. Nuo karsto nuėmė Lietuvos vėliavą ir K. Karuza įteikė velionio sūnui Denniui, kaip Lietuvos atminimo simbolį. Seimos vardu K. Karuza pakvietė visus dalyvavusius laidotuvių užkandžiams į Dennio rezidenciją. Užkandžių metu sūnus Dennis padėjo visiems prisidėjusiems prie tėvo Jono laidotuvių ir palydėjusiems velionį į kapus.

Liko dideliame nuliūdimė sūnus Dennis, Leonardas, velionio dvi seserys okupuotoje Lietuvoje Aldona ir Zita, giminės, artimieji ir pažįstami.

Kazys Šešupė

Is kairės: sūnus Leonardas, tėvas a.a. Jonas Petras ir sūnus Dennis.

A.†A. BRONĖ MALINAUSKIENĖ

Gyveno Fox Lake, Wisconsin.

Mirė 1988 m. balandžio 9 d., sulaukusi 62 m. amžiaus. Gimė Lietuvoje, Darbėnuose. Amerikoje išgyveno 38 m. Pasiliko dideliame nuliūdimė dukros Virginija, žentas Robert Hayes, Fox Lake, Wisconsin; Teresė Oshkosh Wisconsin; sūnus Vytautas, Madison, Wisconsin; keturi anūkai trys proanūkai; brolis Jonas Perkūnas su žmona Lidija ir šeima ir artimas draugas Zigmąs Čepulkauskas.

Velionė buvo našlė a.a. Kazio Malinausko. Laidotuvės įvyks šeštadienį, balandžio 16 d. Po apeigų 11:30 val. ryto Šv. Kazimiero lietuvių kapinių koplyčioje, velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuosirdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus atvykti į koplyčią ir dalyvauti šiose laidotuviuose. Po laidotuvių šeima kviečia dalyvius pusryčiams į „Ramunės“ restoraną, 2547 W. 69th St., Chicago.

Nuliūdę dukros, sūnus ir brolis.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. ANGELE ANIULIENĖ

Jau suėjo vieneri metai, kai negailėstinga mirtis atskyrė iš mūsų tarpo mylimą žmoną, kurios netekau 1987 m. balandžio 16 d.

Nors laikas bėga, bet aš jos niekada negalėsiu užmiršti. Lai gailėstingas Dievas suteikia jai amžiną ramybę.

Už velionės sielą šv. Mišias bus atnaušiamos balandžio mėn. 16 d. 8:30 val. ryto Tėvų Jėzuitų koplyčioje, prie Jau-nimo centro.

Maloniai kviečiu gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose pamaldose ir kartu su manim pasimelsti už a.a. Angelę.

Po mišių visi kviečiami pusryčiams į Dainos restoraną, 71st St. ir Washtenaw Ave.

Nuliūdęs vyras Boleslovas

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue

Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue

Telefonas — 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago

Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero

Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410

9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

V A S A I T I S — B U T K U S

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

APLINK MUS

x Lietuvos Vyčių 36 kuopos susirinkimas bus pirm., balandžio 18 d., 7:30 val. vak. Nekalto Prasidėjimo parapijos salėje Brighton Parke. Kalbėtoja Arlene Gurrister susirinkime. Visi nariai kviečiami dalyvauti.

x Don Varno posto Moterų vienetą nr. 986 rengia kauliukų žaidimų (Card and Bunco) popietę-pobūvį sekmadienį, balandžio 17 d., 2 val. p.p., 6816 So. Western Ave. Pirmininkė Anelė Pocienė kviečia visus atsilankyti. Pelnas skiriamas kariamiesiems ligoninėse ir senelių prieglaudose. Visi bus pavaistinti. Komitetą sudaro Rita Radcliff, Veleria Stanaitis, Denise Hornik, Violet Jucius ir Frances Urnazus.

x Muzikas Arvydas ir sol. Nelė Paltinai balandžio 14 d. iš Frankfurto lėktuvu atvyksta į Washingtoną. Pirmasis Paltinų koncertas bus balandžio 16 d., šeštadienį, Philadelphiaje. Paskui lankysis St. Petersburg, FL, o vėliau koncertuos New Britain ir Chicagoje.

x Kun. Mykolas Kirkilas, kuris aptarnauja Beverly Shores gyvenančius lietuvius katalikus, kiekvieno mėnesio trečią sekmadienį atnašauja šv. Mišias. Vietos klebonas ir lietuviai jam yra nuoširdžiai dėkingi. Šį sekmadienį, balandžio 17 d., 12 val. p.p. šv. Mišias atnašaus Beverly Shores šv. Onos bažnyčioje. Maldos pristatys prieš penkerius metus balandžio 3 d. mirusį Beverly Shores lietuvių kolonijos ilgametį gyventoją, buvusį aktyvų klubo narį inž. Edvardą Žitkų.

x Kas daryti suslogavus ar suviduriavus — gydytojo pranešimas Alvedo pažmonyje Lietuvio sodyboje šį sekmadienį nuo 2 v. p.p. Kun. Juozas Juozavičius kilnios mintys, maldos su visais už gyvus ir mirusius ir palaiminimas. Kraujo spūdis matavimas. Religinis video filmas didžiausiu ekrane. Alvedo gėrybėmis pasidalinimas. Visi laukiami.

x Inž. J. A. Rasys, Cambridge, Mass., „Draugo“ garbės prenumeratorių, dažnai dienraštį remia didesniais aukomis. Pratešdamas prenumeratą, vėl pridėjo 50 dol., kad „Draugas“ stiprėtų ir lankytų kiekvieno lietuvio šeimą. Labai dėkojame.

x Josephine Dziubinskas, Kazys Daugėla, Sergijus Paulavičius, Juozas Plečkaitis, P. Vaitaitis, Juozas Skeivys, Bruno Petrasukas, Vytautas Strikas, Stasys Narkus, Gr. Balsys, A. Mitkevičius, Klem. Stravinskas, Juozas Lapinskas, Engelbertas Andriūsis, Aniceta Litvinas, P. Žumbakis, kiekvienas pratešdamas „Draugo“ prenumeratą, pridėjo po 10 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Labai dėkojame.

x Darome nuotraukas pasams ir kitiems dokumentams, kurias galima tuojau atsiimti. American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643. Tel. 238-9787.

x Darome nuotraukas pasams ir kitiems dokumentams, kurias galima tuojau atsiimti. American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643. Tel. 238-9787.

x NAMAMS PIRKTI PASKOLOS duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir priėmimais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road — Tel. VI 7-7747.

x Sol. Gregory Frank, kuris pernai Lietuvių operos spektakliuose atliko Smetanos „Par-duotoje nuotakoje“ pirmo Kecalio partiją, iš Chicago išvyksta į Europą, kur Vakarų Vokietijoje pasirašė kontraktą dainuoti Hamburgo operoje.

x Cicero kolonijoj rinkimai į LB tarybą vyks šv. Antano parapijos mažojo salė balandžio 16 d., šeštadienį nuo 11 val. ryto iki 5 val. vakaro ir balandžio 17 d., sekmadienį, nuo 8:30 iki 1 val. popiet. Ateikim patys ir kitus paraginkim, kad Cicero ir apylinkės lietuviai gausiai LB tarybos rinkimuose balsuotų.

x Jonas Levickas, Palos Park, Ill. LB Vidurio Vakarų apygardos rinkimų komisijos pirmininkas, labai rūpinasi, kad rinkimai į XII tarybą būtų sėkmingi, kviečia visus, kurie dar nėra balsavę balsuoti balandžio 16-17 dienomis LB apylinkių rinkimų būstinėse. J. Levickas įvairiais reikalais lankėsi „Drauge“ ir ta proga įteikė 50 dol. auką dienraščio stiprinimui. Labai dėkojame.

x Dailininkų Ados Sutkuvienės ir Zitės Sodeikienės, kurių dailės paroda bus Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje balandžio 22-gegužės 18, paveikslus rodyti ir aiškinti Chicago televizijos 9 kanalas šį seštadienį, balandžio 16 d., 6:30-7 val. ryto skyriuje „Heart of Chicago“. Susidomėję menu turėtų pasižiūrėti.

x Beverly Shores Lietuvių klubo susirinkimas bus šį sekmadienį, balandžio 17 d., 4 val. p.p. Stankūnų Pines gražaus restorano patalpose. Susirinkimą globoja Elena ir inž. Kazimieras Pocias.

x Prel. Pranas Bulovas iš Maspeth, New York, su prenumeratorių pratešimo mokesčiu atsiuntė visą šimtą dienraščio stiprinimui. Prel. P. Bulova skelbiame garbės prenumeratorium, o už rėmimą savos spaudos labai dėkojame.

x LB Grand Rapids apylinkės, Mich., valdybos pirmininkė Gražina Kamantienė rašo: „... apylinkės vardu dėkoju „Draugo“ redakcijai už įdomius straipsnius, vedamuosius bei visokias žinias iš lietuvių gyvenimo. Siunčiu „Draugui“ mūsų apylinkės 50 dol. auką“. Nuosirdus aciu už kreipimą dėmesio ir už paramą.

x Marius Kiela, buvęs „Neringa“ restorano savininkas Chicagoje, lankėsi „Drauge“, pakeitė siuntinėjimo naują adresą į Bridgeview, Ill., nes ten apsigyveno, ir ta proga, kaip garbės prenumeratorius, įteikė dienraščio paramai 50 dol. auką. Nuosirdus aciu. Teko sužinoti, kad Kieļu šeima greitai laiku yra pasirodusi atidaryti lietuvišką restoraną Justice, Illinois.

x Emily Trimakas iš Chicago, Ill., pratešė „Draugo“ prenumeratą 1988 metams su 20 dol. auka. E. Trimaką skelbiame garbės prenumeratorium, o už paramą savai spaudai labai dėkojame.

x Kviečiame visus lietuvių susipažinti su planuojamu pasaulio Lietuvių Centru Lecomte. Kviečiame visus lietuvių jungtis į steigimo ir pirkimo darbus. Projektas pirkti De Andreis seminarijos komplektą Lecomte jau pasiūlytas. Sekmadienį, balandžio 17 d. šv. Mišios bus laikomos De Andreis koplyčioje 11 val. ryto. Po Mišių bus visų patalpų apžiūra. Susirinkimas prasidės punktualiai 1 val. p.p. Kelias į De Andreis: Archer iki 127 St.; i vakarus iki Amber Shires iškabos. Reikalui kilus skambinti 257-7114.

x Kviečiame visus lietuvių susipažinti su planuojamu pasaulio Lietuvių Centru Lecomte. Kviečiame visus lietuvių jungtis į steigimo ir pirkimo darbus. Projektas pirkti De Andreis seminarijos komplektą Lecomte jau pasiūlytas. Sekmadienį, balandžio 17 d. šv. Mišios bus laikomos De Andreis koplyčioje 11 val. ryto. Po Mišių bus visų patalpų apžiūra. Susirinkimas prasidės punktualiai 1 val. p.p. Kelias į De Andreis: Archer iki 127 St.; i vakarus iki Amber Shires iškabos. Reikalui kilus skambinti 257-7114.

Kr. Donelaičio mokyklų vadovybė su Vasario 16 gimnazijos direktoriumi. Iš kairės: J. Polikaitis, dir. J. Širka, svečias A. Šmitas, R. Kučienė ir Tėvų komiteto pirm. R. Dumbrys. Nuotr. V. Kučo

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

MAIRONIO MINĖJIMAS

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania balandžio 10 d. Jaunimo centre suorganizavo Lietuvos atgimimo dainiaus Maironio gimimo 125 m. sukakties minėjimą. Organizavimo darbą atliko valdyba: pirm. A. Gulbinienė, vicep. J. Lendraitis, vicepirm. kultūros reikalams V. Jonušienė, izd. Alg. Augaitis, valdybos narys spec. reikalams V. Mažeika.

Nežiūrint gausių renginių tą savaitgalį, dalyvių susirinko daug. Minėjimą atidarė pranešimą Vida Jonušienė, primindama Maironio dovana studentijai — Neo-Lithuania korporacijos himną. Priminė didelę Maironio reikšmę. Pakvietė paskaitininką poetą Bernardą Brazdžionį.

Prelegentas, pradėjęs Maironio poezijos posmą, priminė Maironio pelnytą laurų vainiką. Tuoj scenoje laurų vainiku papuolus Maironio paveikslas. Bern. Brazdžionis pabrėžė, kad Maironis gyvas ne vien knygoje, chrestomatijoje, bet visoj mūsų tautoj. Suminėjo keturvėjininkus, trečiafrontininkus, kurie bandė iškilti, nustum-

x Antanas Sturonas, Los Angeles, Cal., lietuviško žodžio rėmėjas, pratešdamas prenumeratą, pridėjo visą šimtą. A. Sturoną įrašome į garbės prenumeratorių sąrašą, o už auką labai dėkojame.

x Joseph Sinkus, Sterling Hts., Mich., buvo atvykęs į Chicago, ta proga lankėsi „Drauge“, pratešė prenumeratą 1988 metams su 20 dol. auka dienraščio. J. Sinkų skelbiame garbės prenumeratorium, o už auką labai dėkojame.

x Po 10 dol. atsiuntė už kalėdines korteles ir kalendorių poetė Zina Katiliškienė, Lena Blankus, Vincė Derencius, Birutė Bagdanskis, E. Šilgalis, Jonas Indriunas, Helen Jackson, Sally Vidžiūnas, Stefanija Česna, Jūratė Mažeika, Kristina Senulis, Jonas Kelešius, Jonas Vaskevičius, Henry Mockus, Algirdas Aglinskis. Visiems tariame nuoširdų aciu.

x Po 10 dol. atsiuntė už kalėdines korteles, kalendorių Jadvyga Kliorienė, Danutė Mikoliūnas, Lietuvių Labdaros draugija Maironio Parkas, Antoinette Adomėnas, Teresė Alenskis, Kazys Jankauskas, S. Dargis, Br. Aušrotas, M. Standeris, Malvina Jonikas, S. Vilinskis, T. Petravičius, Lucia Tarvydas, M. Damijonaitė-Damas, Onutė Damaite Fielding. Nuosirdus aciu.

dami Maironi. Binkis tokius sudraudė, sakydamas, kad jie neverti nuvalyti Maironio batų...

Bern. Brazdžionio paskaita buvo patraukli. Kalbėjo faktais, paskaitą perpindamas Maironio poezijos ištraukomis. Priminė įtakingų asmenų, kaip Putino, atsiliepimus apie Maironi. Maironis buvo dovana lietuvių tautai. Savo paskaitoje Brazdžionis išryškino Maironio poezijos atgimimą okupuotoje Lietuvoje.

Anksčiau okupanto poveikyje Maironis buvo iškarpos, falsifikuojamas, net bandoma panaudoti sovietinei propagandai. Buvo praleidžiami sovietams nepatinkami Maironio posmai, komentuojama pagal okupanto poreikius. Partiniai komunistų redaktoriai per 40 metų demagogiškai karpė ir kreivai panaudojo Maironio poeziją. Dabar jau prabyla nauju tonu apie Maironi okupuotoj Lietuvoj. Dabar vėl nebebijoma sakyti, kad Maironis — tautos atgimimo dainius. Laikas grąžinti Maironio paminkle sunaikintą posmą, kad tai atgimimo dainius. Dabar jau „Literatūra ir menas“ kelia balsą apie reikalą pagerbti Maironi.

1987 m. jau įvyko Maironio pagerbimo akademija Vilniuje. Pirmą kartą ten kabojo ne Lenino, o Maironio paveikslas. Sigita Geda Maironi pavadino kūrybos milžinu, su Maironiū gavome savo tautos šventraštį. Brazdžionis paskaitoj citavo eilę kitų rašytojų, kurie dabar iškelia Maironi. Seniau okupuotoj Lietuvoj leidžiant Maironio raštus, buvo išmesta 30 eilėraščių. Dabar imama leisti pilnesnius rinkinius. Skelbiama, kiek daug Maironio eilėraščių variantų ir kiek jų melodijų gyvos lietuviuose.

Kaune atstatytas Maironio butas. Betygalos mokyklai duotas Maironio vardas. Laikraščiai ir žurnalai dabar jautė pareigą spausdinti straipsnius apie Maironi. Idomu, kad dabar Lietuvoje palankiai rašo apie Maironi daugiausia moterys — apie 80%.

Trijų rašytojų raštuose okup. Lietuvoje rašomas Dievas didžiaja raide: V. Krėvės raštuose, Ant. Vaičiūlačio Vilniuj išleistuose raštuose. Naujojoje Maironio raštų laidoje Dievas jau paliekamas didžiąja. Maironis nugalėjo! Maironis nemirė, jis atgimė! — kalbėjo prelegentas.

Paskaita buvo puiki, ryškiai perteikta. Publika sustojusi gausiais plojimais dėkojo prelegentui.

Buvo išaukti minėjime dalyvę Maironio giminačiai ir buvę jo mokiniai.

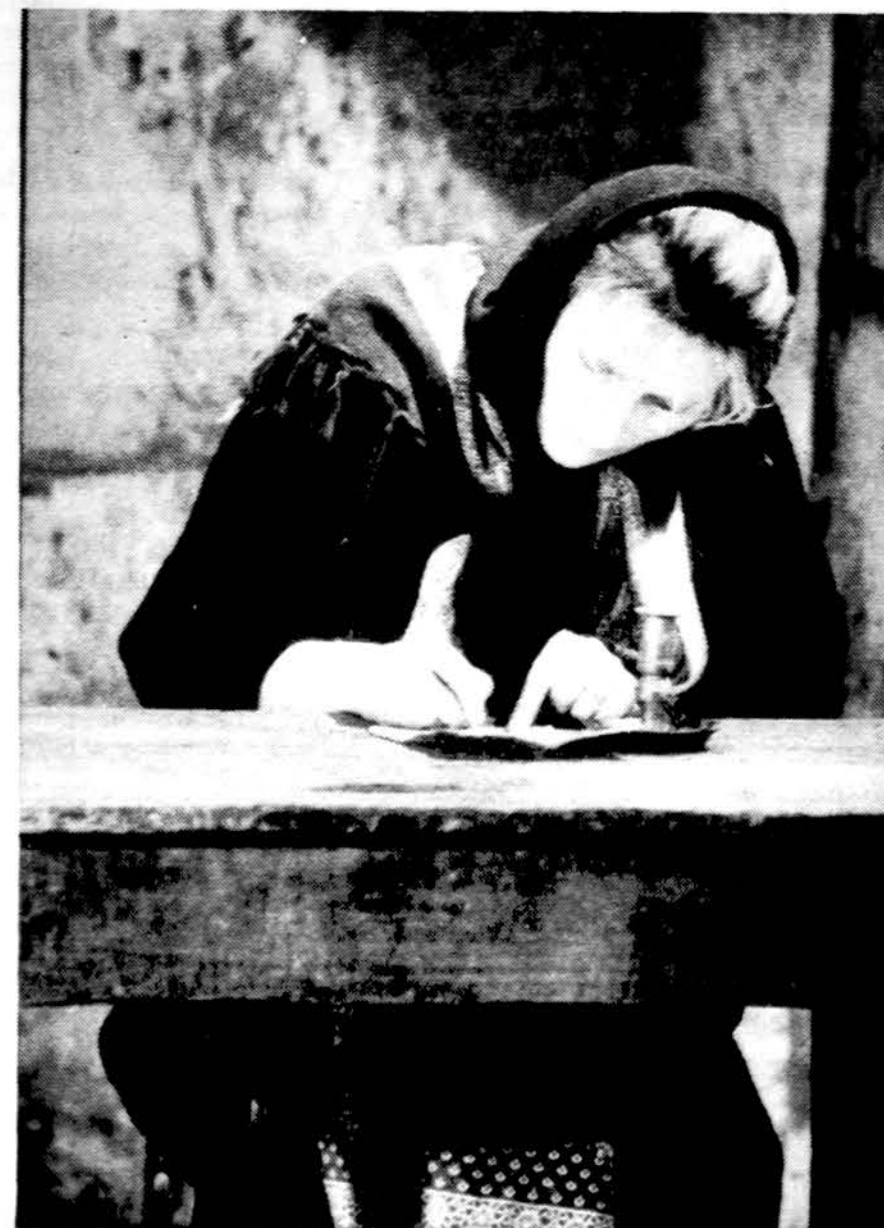
Minėję programoj sol. A. Gaižiūnienė padainavo: Kur bakūzė samanta (Šimkaus),

Žvaigždutė (Dvariono), Užmigo žemė (Sasnausko), Burtai (Grudžio), Mano gimtinė (Šimkaus). Buvo daugiau koncentruojamasi į Maironio kūrinius. Solistės skambūs balsai ir tiksli akompaniatoriaus R. Mockaus palyda atnešė publikai daug džiaugsmo.

Tarp dainų skambėjo Maironio poezija. Indrė Toliušytė ir Daiva Vaitkevičiūtė-Meilienė, pasipuošusios tautiniais drabužiais, deklamavo Maironio: Jaunos dienos, Poeto noras, Jei po amžių kada, Senatvė. Eilėraščius perteikė su išgyvenimu.

Buvo malonus įtarpas — Lietuvos vaizdai skaidrėmis, skambant Kauno valstybinio choro juostelėse įrašytoms dainoms: Vasaros naktys (Naujalis), Pavasaris (Naujalis). Vaizdus paruošė A. Kučas. Minėjimas baigtas bendrai visų susirinkusių sugiedota „Lietuva brangi“.

Minėjimas buvo aukšto lygio. Pojo vyko vaisės kavinėje. Daugelis apžiūrino Br. Kvickio suruoštą Maironio parodą. Čia buvo apie 400 eksponatų. Buvo matyti Maironio raštų laidos nuo pat 1895 m., pradedant pirmosiomis jo knygomis iki dabarties. Beveik visos laidos „Pavasario balsų“, „Jaunosios Lietuvos“, „Mūsų varga“. Maironio raštai, išleivijoje išleistos Maironio knygos, Maironio Lietuvos istorija, daugybė nuo-

Karolina Masulytė-Paliulienė vaidina Paryžiuje Nijolę Sadūnaitę Lietuvos krikščionybės 600 metų sukakties proga.

IŠ ARTI IR TOLI

JA VALSTYBĖSE

— Teisininkas Česlovas Butkys kovo 26 d. mirė Bethlehem, Pa. Velionis buvo gimęs 1894 m. liepos 29 d. Rygoje. Maskvoje teisę baigė 1916 m. Grįžęs į Lietuvą 1922-25 m. buvo Kauno miesto teisėjas, vėliau apygardos teisėjas ir žemės tvarkymo komisijos narys. Paskutiniu metu buvo Vyriausiojo Tribunalo teisėjas. Jis taip pat buvo rašytojas ir žurnalistas, išleido Lietuviškam Knygos klube „Teisėjo atsiminimus“, taip pat anksčiau rašęs spaudoje. Liko sūnus Adolfas, Pennsylvanijos universiteto profesorius.

— New Yorko ramovėnai kovo 23 d. turėjo Kultūros Židinyje susirinkimą ir išsirinko naują valdybą; pirm. Aleksandras Vakselis, vicepirm. Alfonsas Samušis, izd. Liūdas Tamošaitis, sekr. Bronius Sutkus. Revizijos komisiją sudarė: Jonas Kliučka, Vincas Savukynas ir Jonas Jankauskas.

— Vysk. Paulius Baltakis gavo liūdną žinią, kad Subačiuje, ok. Lietuvoje, mirė jo motina 86 metų amžiaus. Liko penkios dukros ir šeši sūnūs, kurių du gyvena JAV-bėse, iskaitant ir vyskupą.

— Vytautas Kamantas, PLB pirmininkas, kovo mėnesio pradžioje Toronte posėdžiavo su PLB seimo rengimo komitetu, kurį sudaro pirm. inž. Eugenijus Čuplinskas, Kanados LB pirmininkas Vytautas Bireta,

traukų ir iškarpų, liečiančių Maironi, plati literatūra apie Maironi, pradedant „Aušra“, baigiant dabartim.

Pažymėtinas puošnus programos leidinys su Maironio paveikslu seminarijos bažnyčios fone, su Maironio rankraščio faksimile, herbu Pro Patria, su trumpu Maironio biografija.

Juoz. Pr. PASKAITOS SENIMO GEROVEI

LB Socialinių reikalų taryba balandžio 23-24 d. ruošia specialią konferenciją, kurioje bus svarstomos vyresniųjų lietuvių socialinės ir psichologinės problemos. Konferencija bus Balzeko lietuvių kultūros muziejuje šeštadienį 9 v. r. iki 4:30 v.v., o sekmadienį nuo 10 v. iki 2 v. p.p. Konferencijai pirmininkaus prof. Vytautas

Kanados LB vicepirmininkė Joana Kuraite-Lasienė, Darija Deksnytė, Prima Saplienė ir Vytautas Taseckas. V. Kamantas taip pat Toronte susitiko ir pasitarė su ten gyvenančiu naujuoju Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos pirmininku Alvydu Sapliu ir jo valdybos nariais, aplankė naują būstinę Priskelimo parapijos patalpose.

— A. a. Jonas Galenskis mirė kovo 25 d. Pirlin, N.J. Palaidotas iš Apreiškimo parapijos Brooklyne, N.Y. Liko nuliūdime žmona Teklė, sūnus Jonas, dukra Karolina su šeima, sesuo Bronė Pudžienė ir giminaitis kun. Petras Baniūnas, „Darbininko“ administratorius.

KANADOJE

— Hamiltone, Ont., tikinčiųjų lietuvių diena buvo paminėta kovo 6 d. Prasidėjo iškilmingomis šv. Mišiomis, kurias atlikė kun. J. Liauba, OFM. Aušros Vartų choras, vadovaujamas Darios Deksnytės-Powell, pagiedojo. Hamiltono vysk. Anthony Tonnas paragino visas parapijas mels-tis už Lietuvą. Po pietų „Volungės“ choras, vadovaujamas Darios Viskontienės, atliko religinį koncertą. Programoje buvo sol. Jonas Vaitkevičius, dailiojo žodžio menininkės Lilės Liaukutė, Irena Žukauskaitė, Onutė Stanevičiūtė ir Onutė Žukauskaitė. Dėkingi ir E. Gudinskienei, kuri kasmet su ateitininkais pakviečia svečius ir padaro didelę šventę.

Černius. Pirmą kartą lietuvių tarpe bus paliestos gerontologijos problemos.

Apie šią konferenciją D. Valentinitė balandžio 8 d. painformavo Seklyčio. Konferenciją organizuoja kolektyvas: pirm. D. Valentinitė, vicep. R. Musonytė ir Alb. Tuskenis, sekr. Drutytė-Šoliūnienė, leidinio redaktorė E. Sirutienė, renginių globėja B. Podienė, vaišėmis rūpinasi I. Stašaitytė. Konferencijai finansuoja LB Socialinių reikalų taryba. Yra daug lietuvių, kurie dirba šioje šakoje ir pribrendo laikas plačiau tuos reikalus lietuviams pasvarstyti.

Konferencijoje prof. A. Malcanaitė-Grininė kalbės apie psichologinius pasikeitimus vyresniųjų amžių. D. Valentinitė kalbės apie socialines geroves reikšmę, prof. V. Černius turės paskaitą apie pasitenkinimą po 60 metų, J. Platakis aiškins apie slaugymo namų administraciją, dr. A. Razma duos medicinišką apžvalgą gerontologijos srityje. Sekmadienį prof. R. Kriaučiūnas kalbės apie depresiją ir savižudybę vyresniųjų tarpe. Vėliau bus padarytos konferencijos išvados.

Lietuvių socialinei įstaigai vadovauja D. Valentinitė. Ji sudarė materialinį pagrindą. Chicago katalikų labdara be procentų davė 28,000 dol. paskolą. Katalikų labdara kasmet duoda 16,000 dol. vieno tarnautojo išlaikymui. Gaunama parama ir iš kitų institucijų.

Daugelis paskaitininkų kelionės išlaidas patys apsimoka. Numatomas ir leidinys. Paskaitininkai — savo srities specialistai, ir jų svarstymai bus naudingi mūsų visuomenei. Visi kviečiami konferencijoje dalyvauti.

Juoz. Pr.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak. Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.